

16. aastakülg

Arhiiv number 15 fop.

Fr. H. Kreutzwald nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2024

Meie Mats

Nr. 132.

Saupäeval, 25. (10 märts) weebruaril 1917.

Nr. 132.

Elfasi neiu rahvariietes.

Kehtlased Tartu maakonnast. Kõik sõja algusest tegewas sõjaväes.

Sinuta.

Kewadised lühised päewad,
 Rus te wiibite?
 Suweööd, nii õnnerikkad,
 Rus end pei site?
 Ruhu jäänud minu elu,
 Noorepõlwe lust?
 Rus on leekiw loidukuma,
 Miks on taewas must?
 Mäherduse uhtusega
 Waatafin ma siis
 Nõidusliku kaugusese,
 Elu minus kees.
 Seal ma nägin imesäral
 Sinifilmast,
 Otsa minu unistustel
 Seal ei olnudki.
 Aga keiet ditseaega
 Noorus' tuumoga
 Suttla saatsin sinu hinge,
 Hinge puhtama . . .
 Sinuta nüüd — ütli — waatan
 Mhastusega,
 Kuidas õone ämar matab
 Mustalt taewo, maa . . .
 Wabalt A. Koltfowi*) jär.
 A. E. Parasmaa.

*) A. Koltfow — tõhitis Wene luuletaja; tema 75 a. surmapäewa mälestatise koesolewat aastal.

Kadunud poeg.

Elsbeth Borcharti roman.

(Järg 15)

„Ei, isa, sa oled seda häält juba — — terwelt kolme aasta jooksul kuulnud.“

„Georg — — mis peab see lähendama?“

„Mina olen — — wabrikudirektor Charles Williams.“

„Se mbrecht karjatas ühtlasi walu ja imestuse pärast.“

„Mina rumal — — mina rumal! Minu poeg wiibis nii lähedal, ja mina ei aimanud ega tunnud seda mitte, et ta minu juures wiibis! Georg, Georg, kuidas wõisid sa oma isa niilaua teadmatuses pidada — — kuidas wõisid sa rahulikult pea t waadata, kuidas ta kõige aja meeleheitmise, tahtjuse ja igatsuse käes waewles?“

Williams — — nüüd Georg — — wõttis isa kae ja surus seoa.

„Rahulikult pealt waadata, isa? Sead sa aga ka, mis suguseid piinasi mina üle elama pidin? — — Seeko b, kui sa mulle oma poja loo ara jutustasid, seal olin ma peaaegu juba wilmis sinu ja'ge ette langema, aga ma suutsin ennast tagasi hoida. Ma töötasin enesele, et ma armastuse läbi enne wana süü ära pean lepitama, enne kui ma sinu ette pojana wõin ilmuda.“

„Süü? Sa ei ole millegiski süüdi, minu poeg. Mina, mina ütsinda olen süüdi, ja nimelt selles, et ma sinu ülekohtuselt minema ajasin.“

„Nii oled sa kõik kahtluse kaotanud — — sa usud kindlaste, et ma süüta olen?“ küsis Georg wärisedes.

„Seda usun ma täitsa kindlaste. Ma kahtlesin alati, juba sel ajalgi, nüüd aga tean ma seda kindlaste. Mis sugust süüd tahtsid sa siis ära lepitada, kuna sa minu teada ometi millegistsi süüdi ei ole?“

„Ma ei kõnele ka mitte sellest süüdi, millest ma ju puhas olen, waid ühest teisest: — langelae suse ja wiha pärast sinu wastu. Kes sa mind ülekohtuse t ja armuta minema o id ajanud, wõgenefin ma Chilogosse. Ma tahtsin enast sinust lahti ütelda, sind mitte enam oma isaks tuonistada, ma tahtsin kõik sidemed jääd walt purustada. Isa — kas ei ole see süü suur küllalt, et teda terve eluaeg kahtleda?“

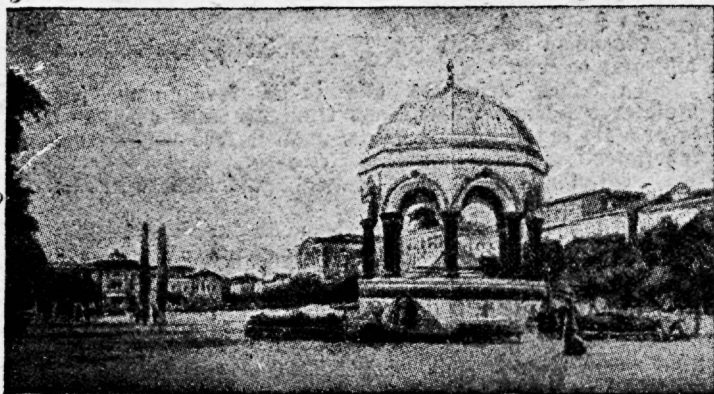
„Georg, Georg — —“

„Igatsus aga oli tugewam,“ kõneles Georg edasi. „ja kui ma ka töõga temast wahetewahel wõitu sain, siis ikkagi ainult lühikeks ajaks. Kui ma seda enam wälja ei suutnud kannatada, tahtsin ma sind üles otsima tulla. (Sõdujub) sain ma etteandele all, et ma Sassa wabriku wõstust tundma tahan õppida. Pärijelt oled mul sootuks teistfugused plaanid ja kawatsused — — ma olin enne, kui ma omale Buchenaus koha wõtsin, kõik hoolega järele kuulunud, — — nihästi sinu filmahaigus, kui ta wabriku taga siminek oled mulle teada. Nii kurwastawalt kui need asjaolud minu peale ka mõjusid, siiski pidin ma oma plaanide teostamisele asuma. Tundmatalt tahtsin ma sinu eest töõle asuda ja kudagi ikkagi poa aset täita, tallest sa niipaljude aastate jooksul minu süü läbi ilma oled pidanud olema. Kuidas see mul õnnekas, selle üle wõid ainult sina otsustada, armas isa — — Aga weel üks asi sundis mind enast saladuses hoidma: ma tahtsin sinu armastust ja poolehoidmist tagasi wõita, sa pidid jälle mind ustuma õppima. sest ma ei teadnud ju lootagi, et see tume lugu lord weel jalguda wõiks. Ja waata, isa, sa hakkasid Charles Williamsi armastama; nagu oma lihast poega, waldasid ja uskusid sa teda — — Siiski aga lükkasin ma saladuse awaldamise selle ajani edasi, kus sa oma filmandäemise jälle tagasi oled saanud, — selle peale olin ma täitsa kindel. Sa pidid minus ka tõeste oma poja ära tundma. Isa, armas, kallis isa — — nii on see ka läinud, nagu ma lootnud olin, jälle oled sa nägija, ja ma tänan Sumalat selle eest. Sa oled minu ära tunnud, ja nüüd lafe mind enese juure jääda, et ma oma süüd jälle heaks wõitsin teha.“

Georg oli isa ette põlwili langenud ja Selmbrecht lumaradas tema kohale ning suudles tema otsaesist.

Suured pijarad woolasid ta filmist ja niifutasid poja juusteid.

„Georg — — sinu süü on lepitatud — — enam ei ole sul midagi heats teha. Sa oled mulle troostis ja toets wimale kolme aasta jooksul — — — ma armastasin sind juba siis, kui sa mulle alles weel mister Williamsiks oled — — isaarmastus on aga ainuütsinda poja päralt. Nüüd wõin ma oma filmad rahulikult kinni panna,

Avalik plats Rüpruse saarel.

Vaade Rüpruse saare peale Mätsast.

sest mul on lohane pärija: aus ja õiglane, truu, hea ja uhke. — Georg — — see kaalub rohtem, kui kõit sinu süü. Ara lahtu enam oma isa juurest, minu armas, kallid poeg.

„Ma ei lahtu enam sinust, isa. Ma olen Amerikas enese kõigist tohustustest wabaks teinud; nüüd aga ütle mulle — — tudas jõudsid ja selgusele — — kes tegi sulle selgete, et ma wargu'es süüdlane ei ole.“

„Tule, Georg, tõuse üles ja wõta minu juures istet. Sa pead kõit teada saama. See on pikk, kurb lugu.“

Helmbrecht hakkas jutustama, ja Georg kuulatas hinge tagasi hoides pealt.

„Isa — — see ei ole ju võimalik — — ma ei saa sinust dieti aru — — seda kõit olete teie pidanud — — seda on Inge pidanud üle elama, ja mina ei teadnud sellest wähematti!“

„Nii see on, Georg. Sinu waene õde on kõige ras-
kemine kannatama pidanud. Aga tal on tugew loomus —
ta toibub igatahes peagi. Ta oli oma mehele truu naine,
ta mõttes ilge peale trahwaja äraistumist tema juure
tagasi pöörata, aga — — ma arwan — —“

„Mida sa arwad, isa?“

„Georg,“ jostistas Helmbrecht, „ma arwan — — ta ei ole seda tunagi armastanud.“

Walutarjatus tõlas Georgi huultelt.

Helmbrecht oli üles tõusnud ja Brunowi kirja wälja
otfinud.

„Siin, Georg — — see on tema ü'estunnistus.“

Georg haaras selle oma kätte ja hakkas teda lugema. Korraga langes ta ägades ja terwest lehaft wärisedes
tootele tagasi.

„Eiis ei ptnud minu aimdus mind ometi mitte — —
tema — — tema oli see.“

„Tundsid sa juba waremalt kahtlust?“ imestas Helmbrecht.

„Jah, juba seekord,“ ägas Georg.

„Ja miks ei teatanud sa mulle seda?“

„Pidin ma oma sõpra ära andma?“ küsis Georg li-
bedalt. „Pealegi ei olnud mul ju wähemaidki tõendusi?“

— — Ma teadn ainult seda, et ta kergemeelselt suuri
summasi pildus, mis tema isa sissetulekuga tudagi kokku-
tõlas ei se. snud. Kui siis wargus toime pandi, kui minu
asjade seast taskulatern ja järelehtud wõti leiti, seal är-
tas m'nu's esimest torda kahtlus. Aga ma surusin ta
wägiwaldselt tagasi. Alles sinu jutustus, isa — — see
oli kolme aasta eest — — äratas minus kahtluse uueste
elule. Ma tegin siis otsuseks kõit abindub tarwitusele
wõtta, et asjaloo üle selgusele jõuda, ma tahtsin Brunowi
üles otsida ja temalt aru pärida. Aga seal tulid Inge
kõitlused wähele. Ma ei tohtinud tema mehe wästu enam
sammugi astuda, sest sellega olesin ma ju ta tema enese
au puudutanud.“

„Aga kas ei teadnud sa tunagi aimata, et tädi Beate

juust see oli, kes sinu oma walesüüdistusega isamajast
wälja ajas?“

Georg raputas pead.

„Ei — — olesin ma seda aimanud — — siis — —
isa, sõbra eest olesin ma ennast weel ohwerdada suutnud,
aga tädi eest, kelle wiha ma alati tunda olin saanud, — —
mitte tuna'i. Aga, isa, unustame kõit, mis mööda — —
algame jälle uut elu.“

„Jah, Georg, sul on õigus. Aga ühe asja peale pead
sa mulle weel wastama: tudas wõisid sa seda sündida
lasta, et Inge Brunowi naiseks sai?“

Georg kahwatas ära.

„Seda rüdin ma waikides kannatama, kuigi see mulle
raste oli. Ma — — ma arwasin, et Inge teda armas-
tab — — ja tudas wõ sin ma seal siis tema kallimat kaht-
lustada, pealegi, kus mul igalugused tõend. sed puudusid?
Aga nüüd, isa: kus wihib Inge praegu?“

„Kodus. Seal peab ta jälle toibma uueks, wärskets
eluks. Sa on ju weel nii noor.“

„Sa on juba niipalju wiletsust tunda saanud — —
waene, waene õde.“

„Ja sina, Georg, ole tale hea ja armas wend ning
kaitseja.“

Geol tuli Georgi huultelt walus õigamine kuuldawale.

„Isa — — mul on üks palwe.“

„Miskugune, minu poeg? Kõnele aga, kõnele,“ wä-
tas Helmbrecht üllatanult.

„Waat, isa, sa oled tugew weel küllalt, oled oma
silmanägemise jälle tagasi saanud, wõid weel aastate
jooksul wabrikut ise juhtida — — ja — — kas tuba'sid
sa mind — — weel mõneks aastaks ära reisi?“

„Kudas? Sa tahad minu juurest jällegi lahtuda, ja
ometi kõitapid sa mulle mõne minuti eest, et sa enam tu-
nagi mind maha ei jäta? — — Georg, Georg, mis asi
sunnib sind jälle isamajast lahtuma?“ Ja wanaherra jö-
nad kadusid nuustumiseese.

Georg hammustas oma huuli n'i walusalt, et ta pea-
aegu tarjatama pidi.

„Isa — — ma ei suuda jääda — — ära pea mind
linni — — wõid — — ma saan — — — kurjategijaks.“

„Georg, Jumala pärast, mis sa kõneled?“

„Isa — — ma — — ma armastan Inget — —
oma õde.“

„Ah.“

Ägades langes Helmbrecht toolile tagasi.

„Sellepärast — sellepärast siis — — sinu pärast siis
kannatasti tema.“

„Minu pärast?“ küsis Georg meele eittlikult.

„Jah — — sinu pärast. Aga — — Georg — — see
oli asjata — — Inge — — ei ole mitte sinu õde.“

„Isa! — —“ hüüdis Georg kaheldes.

„Kui ma Inge ema naiseks wõisin,“ seletas Helmbrecht

edasi, „oli ta noor leff ja tal oli kaheaastane tütreke — Inge. Ma hakkasin jeda tüdrukuteit, nagu omaenese last, armastama, ja unustasin peagi, et ta seda mitte ei olnud. — — Ta kandis minu nime, kuigi seadusevastaselt — — see näis meile kõigile nii loomulik olewat. Nõustate jookful ununes ära, et ta kunagi teist nime oli kannud, ja nii ägi ta Inge Helmbrechtis. Sellepärast mõisid ja kõlpsaste walearmamisele tulla, nagu oleks ta minu õde, Georg.“

„Ja, isa — — mis pean ma nüüd tegema? Millega peaksin ma oma süüd Inge vastu lepitama?“ hüüdis Georg, meeleheitlises käsi ringutades.

Rahustades pani Helmbrecht käe tema õlale.

„Georg — — on üks lepitus olemas, lepitus, mis sulle mitte raste ei tohib olla. Mine Inge juure — — pane teda kõi unustama, mis ta kannatanud. Ja tui ta selle tudse südame mõitnud oled, siis on sul ka see juba lepitatud.“

Georg tõstis isa käe huu te juure.

„Saur tänu nende sõnade eest, isa, aga usud sa, et ta selle järele, mis sind — —“

„Ara küsi seda mitte minult, waid ainultkõnida temalt,“ sõnas Helmbrecht. „Anult tema mõis sulle pea'e wastust an. a. Homme tahtis ta ema sellis Misdroysje reisida, kuna mina weel siia jääma ja minu, s. o. mr. Williamsi koholeidumist ära widin ootama. Nüüd, kus sa siin oled, mõitfin ma väga hästi kaasa reisida — — aga — — ma — — ei juudaks enam filmapilgutsti oma poja juurest lahutada.“

„Ja!“

„Peida enese weel minu tuppa ära, Georg, nii et keegi sinu tagajitulekust ei aimaks. Wõi on see eht mõnel juba teada?“

„Deale jaamaülema — — mitte kellegil — — ma tuln kirjipuude wahelt läbi aia siia.“

„Seal jalutab ta tema iga päew peale söömist. — — Kõit muu jätan ma sinu enese hoolet. — — Aga seal nad juba ongi,“ sõnas Helmbrecht ühes tõustes. „Ma ei jäagi ootama, kuni nad mino sööma tutsuwad, waid lähen kohe ise sinna. Jäe weel natukejeks ajaks siia ja ära näita ennast kellegile. Muidu eht ei lähegi see jonnakas Inge üleüldse kirjipuude alla, ja sa ei jaagi teda kätte.“ — —

„Williams on ootamatalt tagasi pööranud,“ sõnas Helmbrecht söögilauas oma abikaasale ja tütrele.

Inge wajus ehmatanult kokku, proua Helmbrecht aga küsis imestusega, mispärast Williams oma tulekust mitte ette ei teatanud.

„Sel on oma põhjus, armas Elisabeth,“ wastas wanaherra tähendusrikkalt. „Ta ei teadnud oma tulekut kindlaste ette määrata, ja sellepärast tulgi ta teatamata ja ta teab, et ta igal ajal oodatud külaline on. Sa ei suuda enefete ette tujutadagi, kucas ma tema tuleku üle rõdumustan.“

„Muidugi, muidugi, Karl,“ ruttas proua Helmbrecht kaasa tõendama. „Ja nüüd tuleb sa muidugi homme meiega Misdroysje kaasa, kuna Williams sinu ajemele siia jääb?“

„Ei — — homme weel mitte — — aga warsti.“

„Mispärast ja weel siia tahad jända?“

„Sellepärast, et ma enne weel ühe asja lorda pean saatma, mis mul väga südame peal seisab. Nimelt tahan ma Williamsi oma äriofanikut teha. Tema jääb ka minu järele üjats.“

Ehmatuselhtite kostis nende sõnade juures Inge huultelt.

„Laps, mis sul on?“ küsis ema murelikult.

„Ge oli ennast juba kogunud.“

„Mtte midagi, ema, ma tundsin korraga oma wana walu — — nüüd on see aga möödas.“

Ja ta surus filmad kinni.

Kui söömifega lõpule oli jõutud, astus Helmbrecht Inge juure ja wõttis tema ümbert kinni.

„Kas sa ei tahaks nüüd oma harilikku jalutuskäiku aias ette wõtta?“ küsis ta.

Inge waatas weidi imestanult tale otse. Harilikult ei teinud isa tema jalutuskäitubega kunagi tegemist.

„Sah, isa,“ wastas ta siis üsrdiiselt.

Ja Inge läks.

Koosid ja isaminid lõhnasid, õrn tuuledht paitas tema lahmatut otsaesist.

Ta jõudis kirjipuude alla ja jäi korraga waltfelt kuulatades seisma. Dõwit laulis tema läheduses oma tuchi ja armlaid lugust, just niisama, nagu seelord — — tema kahetsateinkõnnenda sünnipäewa eeldhtul.

„Kõitulaul äratas temas walusmagusa mälestuse etule: „Ragu seelord!“

Kui kangel see „nagu seelord“ nüüd temast oli!

Nõed ajad olid möödas, ja nagu elatanud raut waa-tas ta õnneliku noorepõlwe peale tagasi.

Aga — — mis see siis oli — — mis asi pani kor-raga weie tema soontes tarretama?

Üks kogu tuli kirjipuude wahelt nähtawale — — ja nüüd — — minu Jumal — —

Ta surus käe südame peale — — kõit leerles ta silme ees.

„Ingel!“

Wälajirutatud kättega ruttas Georg tema juure ja haaras tema õrna teha ümbert kinni — — ta tõmmas tema enese wastu ja surus rinnale.

„Inge — — kallid, magus Inge.“

Jõuetult — — ilma et ta ise millegist aru o'ets saanud, langes Inge tema rinnale. Ta tundis ainult, nagu kaoks korraga kõit walu ja mure ta südamest, nagu oleks see tugew rind t male kõige kindlamats warjupaigats kõige maapealsete hädade eest.

Ja ta Georg ei küsinud sellest, kas Inge tale sellest üleüldse wõit ja digust anda tahtis. Ka temale näis see iseenesest-mõistetaw olewat, et ta armastatud naist oma kätte wabel hoidis, et ta tema huuli palawate, südamlisete suudlustega kattis. — — — — —

Kuna Georg ja Inge kirjipuude all endid igaweseks ühendasid, teitas Helmbrecht oma abikaasale enese õnnest. Wõitjewa häälega jutustas ta oma poja jälleleilmisen mr. Williamsis ja lijas ühe märkuse juure, mis tema abikaasa jahmatama pani. Suwituse, imestuse ja wõitita rõdemuga oli ta oma mehe jutustust pealt kuulanud; mis aga Helmbrecht nüüd Inge kohta tähendas, sellest ei suutnud ta tudagi aru saada.

„Karl, mis siis Ingega on — — ega ometi Georg — —“

„Jah, Elisabeth — — ta armastab Inget, ja kuna ta ennast siamaale tema wennats widas, siis ei palunud ta muidugi mitte kätt. Ma tigin tale asjaloo selget ja nüüd — — nüüd on nad teinest wõitiste juba leidnud. Ma saatfin Georgi aeda kirjipuude alla.“

Nuulsudes peitis wanaproua oma pea mehe õlale, ja Helmbrecht, kes ise niisamuti ainult waewaga pilaraid tagasi suu is hoida, paitas rahustades ta juukseid:

„Ometi oleme meie jälle õnne leidnud, Elisabeth — — minu armas, kallid naist.“

Seal läks üks lahti, ja Georg ning Inge astusid sisse.

Ei olnud seal mingisugust seletust tarwis. Wõemi nooreinimese näolt säras selgeste õnn wastu. Kui Inge wiimaks ema kätte wabel wabaks oli saanud, astus ta isa juure ja pani oma pea tema õlale.

„Kõit muutub jälle heats, sul oli digus, isale,“ sois-tas ta pool nuttes, pool noerdes.

Helmbrecht tõmmas ta õrnalt oma rinnale.

Wahpeal oli Georg oma ämma juure astunud, tema käe oma huulte juure tõsinud ja suudles seda nüüd palawalt ning süda-liselt.

„Kui ma weel Charles Williams olin, seal mõitfid ja oma lahuse ning armastusega minu südame — — ma armastasin ning austasin juba sel ajal sind kui oma ema. Nüüd on mul weel üksainus palwe: Ole mulle ka edas-pidi emoks!“

„Atta ja alati, minu poeg.“

Liigutatult tõmmas proua Helmbrecht ta enese rinnale ja suudles oma mehe poega, kes nüüd ka tema pojaks saanud ja teda ta juba ammu-aega teadmatalt armastanud oli.

(Jõpp.)

Rannal.

Muist teemant.

Fr. Billeri roman Norraft. (Järg 1)

„Kõigepealt lastsin ma nende peade peale kaks pautu,“ jutustas Frikk edasi, „aga kui piisstrohusuits kadus, nägin, et nad mõlemad veel elus olivad ja parajaste läbi akna tahtsid plehtu panna. Mõel täes, tormasin ma neile järele, ja nad ei oleks tõeste mitte eluga pääsenud, kui ma ära neetud panteri peale ei oleks kominatanud!“

„Ja näitas suure pantri peale, mis täistopituna keß põrandat maas lamas.“

„Aga sa oleksid võinud nad ju ära tappa, onu!“ ütles neiu Sigrid etteheitvalt.

„Jah, ära tappa! Ma oleksin nad lihtsalt kottlettibets raiunud. Aga kuulge, nüüd kõige lollim lugu. Minult üks kurjategijatest pääsis läbi lahtise akna välja, ja et teisel wististe mitte aega ei olnud minu ülestõusmist oodata, siis tormas ta, pea ees, läbi terve aknaruudu välja.“

Kuid see ei läinud nii libedaste; sest kui ma ära neetud pantrist lahti sain, rippus ta pahem jalg alles akna peal. Seda ei pea ja mitte kaasa võtma, mõlesin ma, sest nüüd olin ma temast ainult veel paar samm eemal ja kõigutasin mõnda pea kohal; aga parajaste kui löön, jätun jalgapidi jääkaru lõugade wahesele ja kufun jällegi maha. — Jah, teie naerate; ei usu mind wahest; aga mina ütlen teile, kui jääkaru ees ei oleks olaud, ma oleksin teile kurjategija jalaga ühes ka tükkise tema säärt võinud lauale panna; siin võite ifegi näha, mõel lbi saapatalla ja kanna napsti! alt maha. Kaugemale ma ei ulatanud, aga paar tolli kaugemale, ja asi oleks torras olnud!“

„Ja pani wõidurõõmsalt laia saapatanna ühes selle kül-

jes rippuma tallaga minu ette lauale. Need olwad nähtawaste tubli hoobiga saapa alt ära lööbud.“

„See on kõit, mis kurjategijast üle on jäänud. Wist jooksis ta risti üle aia välja Drammensi uulitsale. Ka rewolwer oli mul maha kukkunud, muidu oleksin ma neile veel mõne tulise oa järele saatnud. Kord lastsin ma selle rewolwriga ühe zulu seitsmekümne sammu pealt maha — see wõrutael oli ühe mu kana ära warastanud.“

Sihjem sain ma aru, et wanal Frikil need wead olid, mis inimene ifka omandab: ta oli täis oma tahtmist ja kangelaskust ja põlgas teiste tundeid, kui ta omad mäsamas olid. Muidu oli ta süda hea ja õrn kui kuld.

Ka nüüd ei olnud kurjategijad teda sugugi erutanud, waid ta meeleolu oli veel parem kui muidu, sest et ta kõiges selles loos peaosa etendas ja niimoodi enda kõrgel tundis seiswat. Ta oli oma kangelaseloost otse waimustatud. Wiimaks ometi jõudis wanamees oma jutustusega lõpule. Jääranis uhte oli ta selle peale, et keegi päraßi lahingut midagi ei olnud segi ajanud, waid kõit veel nii seisfs, tudas see lahingu ajal jäänud.

„Olen ta ife kord politseiniß olnud,“ ütles ta; „ma olin kolm aastat Ballaratis sherif ja juhataßin nii mõndagi uurimist. Niipalju olen ma õppinud ja näinud, et kuriteo koht politsei tulekuts peab puutumata olema; muidu on sel wõimata tööd teha.“

Ma tänasin teda ta hoole ja osawuse eest, mis temale hästi näis meeldiwat.

Oma õnnest kokkusaamist wana Friikiga ei kirjeldanud ma mitte sellepärast nii pikalt, nagu oleks sel minu loo kohta tähtsust, waid sellepärast, et sa sellest wanast mehest enesele õige ettekujutuse saakßid.

Nüüd wõefin ma kuriteo paiga uurimisele. Kõit oli nii, tudas Frikk ütelnud: midagi ei olnud muudetud. Ifegi kott,

millesse kurjategijad warastatud asjad loopinud, oli alles tilhjenamata ja seisid sealsamas, kuhu wargad ta olid pörandale wisanud.

— Mitu toas seiswad kappi olid alati kuld-ja hõbeasju ning kalliskirwa täis. See oli täielik muuseum ja wargad olid ainult kallimad asjad kotti pistnud.

Muidu polnud midagi isääralikku näha. Meie lätsime jälgesi mööda läbi aia kuni uulitsale; kuid nad ei olnud midagi maha jätnud, peale saapatanna ja koti.

Wiimane tehti jälle tühjaks ja asjad pandi jälle kappi wanale kohale; midagi ei paistnud puuduwat ja illewaade oli kerge, sest et igal asjal oma nummer ja ka nummerdatud koht oli.

Seal löi preili Friitt äkki käed kokku:

„Aga kilplonn, onu! Kilplonn on kadunud!.. See mida meie nõnda nimetame, on kallis asi, kulla fiske joodetud suur must teemant kilplonna tujul,“ jattas ta, kui minu imestanud pilku nägi.

„See on kõige kallim minu asiadest,“ kõneles wana Friitt edasi; „ma ei tea, mis see must teemant wäärt on, kui ta ära lihwitakse; aga ma tean, et mule tema eest juba 40,000 krooni on patunud.“

Ta kobas oma juure käega koti põhja mööda ja pööras koti lõpuks pahupidi. Kuid kilplonna polnud.

Nüüd otksime toa, aia ja Drammensi uulitsagi ühe osa läbi — asjata! Teemant oli kadunud.

„Kui juur oli see kilplonn?“ küsis mina.

„Ta mahtus hädapärast mehe pihtu — oli ühes kuld-wõdruga umbes kaks tolli pikk.“

Kell oli nüüd 3 hommikul. Siin polnud enam midagi teha, ja sellepärast tahtsin lahtuda.

Wana Friitt oli teemandi kadumise pärast jällegi ärewusele sattunud ja kahetseks kõwaste, et tal torda ei olnud läinud kurjategijaid maha lasta wdi wähemalt teise warga jalga maha raiuda.

„Jolebus oleks, kui ma teile mõnesuguse töotuse annaksin,“ ütlesin ma; „aga ma olen peaaegu kindel, et meil lind juba mõne päewa pärast puuris on; küll siis ka teemant wälja tuleb.“

Nende sõnadega lahtusin ma, pistsin maharaiutud saapatanna taskusse ja lätsin koju.

Koduteel keerlesiwad mu mõtted teadagi kõige selle ümber, mis ma wana Friiti juures olin näinud ja kuulnud. Aga imelik, kõige enam wiibisid nad preili Friiti juures. Ma olin tema suust ainult mõned sõnad kuulnud ja eimest korra teda näinud. Aga — imelik, just tema näis minule meelitataw olewat. Mina pole ial täis tuld olnud ja weel üksti neiu ei olnud minu peale niisugust muljet awaldanud. Ma otse imestasin, kui selgeste selle neiu pist mu waimu ette ilmuse, ehk küll meie koosolemine ainult mõni tund oli kestnud. Juba tundsin ma siidames soowi, talle meeldida ja midagi teha, mis tema imestust ärataks.

„Kui sa ta oiaule teemandi ruttu jälle kätte toimetad,“ mõtlesin ma, „on asi korras. Noored neid ei pea küll detektiwi kunsti isääraniis tähtsaks, aga see rõdemustaks vähemalt ta onu ja wiiks mu jälle tema ligidale.“

Ma olin lohe märganud, et murdwargus Friiti juures üsna lihtne oli, ja asi oleks mind ameti poolest wähe huwitunud, palkus mule nüüd aga äkitselt uut huwitust.

Rodu jõudnud, panin ruttu teised riided selga, tegin enesele piirituselambi peal tassi kohwi ja wõtsin siis maharaiutud saapatanna kätte.

See oli lai, rautatud kand ja täitsa uus; niisama tald, kuid odawat sorti. Ja ta oli minu arust nii tutaw.

Minu peaju hakkas kujukata mälestusega töötama — ha, siis tuli mule midagi meelde: see tald ja kand olid nende saabaste omad, mida ma tihti uurimiste juures olin näetnud. See oli saapa küljest, mis wangimaja walitsus lahtilastawatele kurjategijatele kaasa annab, et need wäljas ei tarwitsetks paljujala kää.

Üks warastest oli siis wangist lahti saanud kurjategija. Mu peaju töötas edasi:

„King on täieste uus, — mees on siis wangist wälja lastud, arwatawaste eila hommikul. Wuud wargupeplaunid

ja järeluurimised oli keegi teine teinud, kes ju waremalt prii oli.“

Kümme minutit hiljem seisin ma politseimajas oma kirjutustoa eesruumis. Weel polnud hommik läes. Wahiteenistuses olew ametnik istus ahju ees ja tuhtus.

„Disse protokollidest järele, kas on wiimastel päewadel mõni kurjategija wangist wabaks lastud!“ kästisin ma.

On nimelt õige, et enam jagu kuritegusi just siis tehtakse, kui kurjategija wangist lahtub, ja sellepärast peame lahtuiale üle itta raamatut.

Waheajal lätsin wälja wahimajasje ja tellisin enesele lohe politseiniku.

„Eila hommikul on must Jaan,“ Drontheimist pärit, siit lahti saanud. Kommissariherra tunnawad ju teda. Zeifi ei ole,“ teatati mulle.

„See küll; uurige järele, kus ta elutseb, kui „wäljas“ on.“

„Ma tunnen teda hästi; harilikult elab ta „patsu Bertha,“ juures, kes Waalerengenis reisirijatele kohwi ja korterit pakub.“

Kuid tihti elutseb ta ka linna ääres teliskirwi wabrikutes.“

Mul oli politseimajas alati trosta tarwitada ja weerandtundi hiljem astusin ma oma seltsimeestega erariides „patsu Bertha wõderastemaja“ lähedal trosta pealt maha.

Kuid seal „musta Jaani“ ei olnud ja meie hakkasime teliskirwitestehastes teda otsima.

Kui teise ahju juure jõudime — waheajal oli hommik ju läes ja ilmusiwad ka töölised — pugesiwad kaks meest teiselt poolt wälja ja paniwad üle põldude jooksma.

Meie järele; kuid nemad olid ju eemal ja karta oli, et nad udusse taowad. Ükki peatas üks nendest ja warsti oli ta meie wahel; teine sai plehtu panna.

Rinnipiütatud mees sajatask ja kirus, ei pannud aga wähematki wastu.

„Kui seda äraneeatud saabast ei o'leks olnud, teie mind seekord poleks tabanud!“ kisedas ta.

Meie jälgisime ta pilku ja märkasime, et tema pahemas jalas waewalt saapas seisid, mis jala osas loperdas. Tõepoolest, niisugule saapaga oli wõimata jooksma. Mina muidugi tundsin põhjust hästi, kuid politseinikud filmitsesiwad isääralikku saabast dieti terawaste, liiatagi, et see alles üsna uus oli.

„Musta Jaani“ juturikkus mind ei ekitanud; ma panin kõiki ta liigutusi terawaste tähele. Kuna ta teatud heatahtlikkusega oma saabast lastis filmitseda, tegi ta teise käega seljataga waewalt märgatawa liigutuse ja wiskas ühe asja kümme kuni kaksteiskümmend sammum enese taha maha.

„Need tembud wõid tegemata jätta, must Jaan,“ ütlesin ma talle lahkest, lätsin ja wõtsin ühe wäitse pakitse üles, mis „Hommituposti“ tüki fiske oli pandud.

Kolme-wõid neljatorde paberilambritu seest leidsin ma õige iselaadi asja. See oli suur must teemant, nagu määratu suu uha, mis kuldraami fiske pandud; kujuk olid ka pea, saba, jalad — kõik kullast. Silmadeks olid tal kaks rohelist kalliskirwi.

„Ja jah, ei aita, pean juba jälle paar aastat „sõdima,“ arwas must Jaan rahulikult.

„Meie amet on raste amet, herra komisjar.“ Kõneles ta teatud wõllanaljatoonil edasi; „ei usu, et elu aegne orjapõli pahem oleks. Igatahes ei ehmataks inimest siis keegi teistõõsel magusa une pealt üles.“

„See sündis Drammensi uulitsal — ets ole?“ küsisin ma osa otlikult.

„Jah, ehmatataks üles!.. Mis ütlesite teie, herra komisjar, kui teie õõsel minu majas oleks wõinud äri ajada ja teie arwate, et seal kõik wait ja waga on, ja seal tuleks siis mõni wana orangutang järgiwäl, pistol ühes ja mõel teises käes, ja hakkaks teie peale lastma, nii et kuulid kõrwade ümber aina winguwad!“

Niisugust lõbusat juttu ajades sammusime linna tagasi, kus lahtusime.

Kell pool üks lõuna-ajal — ilm oli jälle ilus ja päiksepaistne — kõlistasin ma uueste Drammensi uulitsal wana Friiti nse taga. Ma olin mõne tunni maganud, politseimeistrile teate wiinud ja soowisin nüüd enesele seda lõbu, et wanale Friitile ta teemanti tagasi anda. Olin enda hoollega riidesse pannud, tead ifegi mits. Ja ma olin õnnelik,

et toast preili Friti ütsti leidfin. Nõnda mõislin ma temaga mõne sõna vahetada, sest niipea kui wana Fritill ilmud, läts jutupuhumine tema ainuõiguseks.

Preili Fritill mõttis mu lahkest wastu, ja kui ma teemandi temale tagasi andsin, ldi ta imestuse pärast känd koftu ja hütüdis:

„Kudas onu selle üle rõemustab! On see tal käes, siis muutub täna õõsine sündmus warsti ainult huwitawaks wahėjutsumiseks. Lohin ma tale teemandi kätte wiia?“

„Muidugi!“

„Mina olingi see, kes tale täna õõsel nõu andis, teid kutsuda, herra Mont, ja tõendasin tale weel tänagi, et teie ta kiptonna tagasi too'e —“

„Ma rõemustan, preili, et teil minu osawuse sisse nii kindel usk on; aga kudas tulite selle peale, et just minu poole pöörasite?“

Noor neiu puuastas.

Siis ütles ta:

„Meie oleme ajalehest tihti teiest lugenud ja Einat justustas, et ühtegi asja ilmas ei olla, mida teie ei suudats forda saata. —“

„Ma tänan wäga te'e wenda selle meelitawa otsuse eest ja kiidan täna õõsiseid murdwargaid, kes mulle mõimaluse andsiwad teid tundma õppida — ma mõtlen teie maja elanikka.“

„Aga teie peate mind filmapilguks wabandama, herra Mont; ma lähen lohe onu juure ja annan tale teemandi ära. Ma ei ole temale ju weel teatanudki, et teie siin olete.“

Ta ruttas toast wälja ja mina waatafin tale imestades järele. Päewal oli ta weel ilusam kui lambiwalgel. Walljad, punataskuldsed juuksed, truud sinifilmad, sirge nina ja ilus suu, kui ta mitte just üks kõige wähematest.

Ma jäin seisma ja waatafin läbi akna õue, kui üks awanes. Ma pöörasin ruttu ümber ja nägin, et preili Fritill jälle oli tuppa astunud. Kuid ainult esimesel filmapilgul paistis see nii olewat. Juba lähemal sekundil nägin ma, et ma noort neiu, kes wiititades läwel seisis, weel mitte waremalt polnud näinud. Ta oli niisama suur, walgetwerd ja niisamajuguste liigutustega kui preili Fritill, kuid ta juuksed olid punasemad, huuled õhemad ja suu teravam. Silmad olid küll sinised ja ilusad, aga külmemad. Eesti arwasin ma teda preili Fritilli deks, kuid ainus pill wäitfe toatidruku tanu peale ütles mulle, mis ametit ta siin majas pidas.

Sa lahkus wabandades õige ruttu toast: ta ei olla teadnud, et siin küllaline wiibib; tema tahtnud preili Fritilla koftu saada.

Waewalt oli üks tema taga kinni läinud, kui preili Fritill jälle ilmud, ja kui ta minu näol weel imestust nägi, hakkas ta naerma ja ütles tasafesi:

„Mististe käis minu teisend siin? Ta ei teadnud, et siin küllaline wiibib. Kõik wõerad, kes meil käiwad, imestawad minu ja Eweline sarnaduse üle. Eweline on minu toatidruku, nagu onu teda kutsus, sest ta soowib, et minul oma teenija oleks. Kuid Eweline ainus tegewus seisab selles, et ta waestele riideid õmleb; mina teenin ennaft parem. ise, sest ma pole hellitatud. Kuid mis onu enesele lord pähe wõtab, seda on raske sealt jälle wälja ajada. Pealegi on Eweline tubli neiu ja mina pean teda oma sõbraks. Teie ei pea teda edewaks arwama, kui teda siidis ja sammets näete. Onu kingib mule iga nädal uue kleidi ja ma olen rõemus, kui Eweline mind aitab neid ära kanda. Sellepärast pole ta ime, et kahe linnu wahel sarnadust leidub, kui neil ühed suled seljas on.“

„Kuid see sarnadus ei paista ometi nii wäga suur olewat,“ wastasin mina, „wõi usuta seda ometi?“

„Ometi,“ wastas neiu. „Esiotia ei meeldinud see mulle. Tema isa oli omal ajal jõukas käsitöölaine, siis aga läts ta äri mäest alla; ta hakkas jooma — ema ei olnud niisugune, nagu ta oleks pidanud olema — ja sellepärast soowis onu, kes neid tundis, et tilitar minu juure toatidrukuks tuleks. Minul oli hea meel, et temaga sain juttu ajada, sest ta ei olnud wähemasti edew. Tal on terwe mõistus ja tundmiff ning teadmiff on tal ka.“

Ratwaelafed allalastud lendurifi püüdmas.

Herra Fritill ei lasknud ennaft paraku kaua oodata. Ta tuli, nagu naerul, kirju kuub seljas. Seeford ei leppinud ta ainult ühe käega, waid wõttis kahega mu kättest kinni ja pigistas neid südamikult. Nähtawaste oli mees wäga õnnelik . . .

Sema kiitus minu osawuse üle oli tõepoolest wäga rahaw ja tabaw, ja ainult suure waewaga suutsin ma jutu teifale pöörda.

Sellele järgnes kutse lõunasõõgile „v'illa Ballaratis“, nagu ta oma maja nimetas. Siis pidin ma temale täieliku aruande andma, kudas ma kurjategijad olin kinni püüdnud.

See kutse ei käinud mu tänaste kohustega aga kudagi koftu ja ma kawatsefin seda juba tagasi lütata, kui enne weel preili Fritill peale pilgu heitsin. Sema näol arwasin ma kindlusteta ootust märkawat ja — mõtsin kutse wastu. Nagu näed siples, kala juba wõrgus.

Lõunasõõk oli lõbus. Wana Fritill jutustas meile, kudas ta kiptonna leidnud, — kuid sellest kõnelen hiljem. Õnnelik oli lõunalaul weel üks isik, kes wanale Fritille kuulajaks wõis olla, kuna mina Sigridiga huwitamat juttu westsin.

Noor herra Einet, kes näis tore mees olewat ja onu raamatuid pidas, tühjendas üksi pudeli kõige paremat šampanjerit ja kadus lohe pärast sööma-aja lõpetamist, kõige parem figar suus, üle uulitsa „Grand Cafe'sse“ piljardit mängima.

Eene kui „v'illa Ballaratis“ lahkusin, oli mul wana Fritilla weel jutujamine tõsisemate asjade üle: ma noomiffin ta ettewaatomatust, kallid asju nii hooletult hoida.

„Müüd olete ise näinud, herra Fritill, kudas teie inimeff meelitate murdwargust toime panema,“ ütlesin ma.

Wanamees näis õige ufaldaja olewat.

„Tulge homme weel siia,“ ütles ta; „tahaksin teiega heameelega selle üle rääkida, mis ma tegema pean. See maja jääb minu jaoks üleüldise wäitfeks; mõne päewa pärast ootan ma üht küllalist. Mis ütlesite, kui ma aeda parwiiffoni ehitaksin ja selle nimelt oma kalliste asiade alalhoidmiffeks sisse seaksin? Kui ma parwiiffoni ainult selleks otstarbeks ehitada lasaksin, siis wõikfin ta ka wargate wastu kindlaks teha. Sinna wõikfin ju raudwõred ette panna, elettek hoiatuseaparabid sisse seada jne., jne.“

Mitkua kui ma ise terwe olen, õstlan ma oma asju

Pavel Sokolow,
Karulast.
Tegewas sõjawäes.

Hendrik Nab,
Karulast.
Wäeteen. wabastatud.

Abu Sifast,
Wäru fr.
Tegewas sõjawäes.

Aleksander Elbrat,
Karulast.
Tegewas sõjawäes.

Eduard Kõwast,
Karulast.
Tegewas sõjawäes.

wistite ehl hoida, nagu ma neid täna õffel hoida oskasin, aga kui ma wanemaks jään, läheb asi raskemaks. Noorte inimeste peale ei mõi ju ial loota!"

Tema plaani heaks kites, soovitan ma seda täide saata, ja ühe kuu jooksul ehitas wana Fritti, peahooneft umbes katsekümmend meetrit laugele aeda, hoone, kuhu ta warandus pidi mahutatama; ühtlasi ehitati sinna ka tema kirjutustuba ja tulekindel kummeer dokumentide ning raha jaoks.

See hoone etendas pärast minu loos tähtsat osa ja sellepärast tahan teda lähidalt kirjeldada. Ta oli umbes neljandiline ja kahejaoline. Ühes jaos seisis Fritti asjad. See oli suur saal, ilma aknata; walgus tuli laest. Laetendel olid raudööred ees, et sealt keegi sisse ei mõiks pääseda. Pärast selle oliid neil veel rasked luugid ees, kui "museum" kinnati oli. Nagu Fritti ütles. Need luugid olid hea mehhanismuse läbi mu kerge ette panna, et seda lõpsti mõis toimetada. Sama ihwaste olid ussed kinni ja mõi seisis Fritti käes.

Hoone teirepool oli kahejaoline: suurem osa oli kirjutustoaks sisse seatud, kus herra Fritti wenna poeg ennelõunat töötas. Wähem ruum, millel haruldased pabrid müürid ümber, oli dokumentide ja raha hoidmisel määratud. See ruum oli aknata ja teda warjas raske mitmekordne raudüks eespool nimetatud saali ehl "museumi" poost.

See kõi oli minu nõu peale nõnda tehtud, sest ma mõtlesin: kontor on majas muidugi kõige nõrgem koht; tema on aknata ja seal käiwad õige tihti kõiisid nõderad inimesed. Sellepärast on kõige õigem, kui tulekindla kambri üks juure soali ehl museumi poe on.

Seal käiwad ainult majainimesed ja külalised ja ta on õffel mürdwargade vastu rohkem kaitstud kui kontor. Terwe rohwaia ümber ehitati kõhe mehe kõrgune raudööd ja, kes sisse sooviswad sula, pidiwad wõre toga kolistama.

Wana Fritti elab veel ikka wanas kohas, on aga niilid haige ja — üüsi. Jial ei lahtu ta enam toost. Ta on kõi äri asjad lõpetanud ja tema tulekindel mõlwalune on wististe lühi. Sel ajal, mil ma temoga tuttawaks sain, oli ta suure osa oma rahast üleüldistajulitludesse ja tööstuse-ettewõtetesse pannud, iseäranis niisugustesse, mis riigile uusi fissetulekuallikaid pidiwad tooma. Tema ise aga ei wõtnud neist osa ja tema kirjutustoastki puudus töö teistele, peale tema ia ta wenna poja.

Ei lestinud tawu, ja ma olin "villa Ballaratis" alaline, heameelega oodatud külaline, jah, talwel leidus waewalt päewa, mil ma seal ei täinud.

Wana Fritti ei wõsinud minu käest uudiseid pärimast, ehl ma küll tahtlesin, kas minu jutud teda iheste nii wäga huwitasiwad. Sest nähtawaste ootas ta minu juttu ainult, et selle peale ise oma lugusid wasta, mida tal lõpmata palju oli. Tema oli pealegi wäga hea jutum es ja meie kuulokime teda tihti tundidetaupa põnewa uubishimuga.

Enamaste oliime ainult kolmest: wana Fritti, mina ja Sigrid. Eimer oli elaw noormees, kes palju wäljas käis. Nagu juba tähendatud, pidas ta onu raamatuid; kuid sel-

lega sai ta ennelõunat toime. Tihti kurtis ta, et onu tase kindlat palka ei makawat. Küll olid summad, mis onu tale aegajalt andis, suured ja käisid raamatupidaja palgast laugel üle, aga tema sai raha ikka pikkade wahetega järele, nii kuidas onu tuju juhtus olema, nii et ta mõnikord orse raha sees ujus, siis aga polnud tal nädalatetaupa ih linigitti, mis tale hea ei olnud, sest et teised, sellega ta läbi käis, teda Kõiuselts pidasiwad, kuna neil enestel raha wähem oli. Wana Fritti ustus, et see wiis kõige parem oli, noortmeest pillamise eest hoida, ja sai wihafels, kui Eimer lord jälle kindlast palgost hallas pajatama.

Sigrid oli wanamehe filmatera, kelle ta kingitustega üle küllwas, nii et noor neiu ei tendnud, mis nendega teha.

Rahaga oli tal wähem häda; sest ihest küijest ei põlanud Eimer wäikest laenu ja teiseft küijest leidus wäijed inimesi küllalt, teda tarwis oli rahaga aidata.

Rolmas peatükk.

Reginald Howell.

Ühel päewal sain ma järgmise kutse:

"Herra politseikommissar Monk!

Onu laieb Leid homme lõunast paluda. Tema ootab iht inglasi, endise seltsimehe poega Australiast, ja tahaks Leid temaga tuttustada.

Teie Sigrid Fritti."

Kiri oli harilik, igapäine, ja ometi tegi see mulle suurt rõemu, kui ma mõne niisuguse isuja täega kirjutatud kirja sain, mida ma nii selgeste tundsin.

See oli ühel laupäewal, mõni päew enne jõulupüha. Aega, mis ma Sigridiga tuttav olin, olin ma sellest tarwitanud, et teda ormastama õppida, aga südamest. Armas tus teeb pimedaks, õeldakse; aga nii pimedaks ei olnud ta mind mitte teinud, et ma märgonud ei oleks, et mu küllaskäigud noorele neiuks kauniste meedisiwad. Enam ei wõi iksti mees oodata, kuni ta selgel sõnal asja järele on kuulunud, ja seda tawu seia ma ju kõige ligemal ajal teha, küllastin aga oma tarwatusse ikka ihest päewast teise, lootes, et enne veel neiu armastuse asjus kindlamale otsusele saan. Ja et ma kutse järgmisel päewaks wastu mõisin, on muidugi mõista.

"Villa Ballarati" jõudes, leidsin ma wana Fritti kõige paremas tujus.

"Seal ta on, herra Monk — Reginald Howell, minu wana sõbra Howelli poeg! Wana Howell oli üks kõige paremateft ja ustawamateft seltsimeestest maailmas! Ma ei usu mitte, et minu wana sõber ise noores eas nii kena wäija nägi, aga tema süda oli kui küd ja tema peale mõis alati kindel olla. —"

Wana Fritti jowastas ennast veel tawu wana Howell mälestustest. Kuid wiimaks suutis Sigrid ometi ta nii laugel jälle olewikusse juhtida, et ta mind noore inglasega tuttustas.

(Järgneb).

Aleg. Timm, Kõlvare kr. Sõjaväljal. Meie laastöödline.

Eduard Rein, Petrogradi haigemajas.

Georg Saarepuu, Võlva kib. Sanitarina sõjaväljal.

Anton Ladwas, Paide kr. Soamatud. Aueste sõjaväljal.

Gustav Härm, Rakverre kib. Sanitarina sõjaväljal.

Wana raamat.

Sophie Hochstädter'i uudisjutt. III. S. 2.

Herra v. Rosenkreutz jutustas: „Mina õppisin paruniprouat v. Roche-Praslini Trouvilles tundma. Minu seisuks lörda dieti kirjeldada: mina olin lastekuskataja ühes Prantsuse peretonnas, kelle wahelord paruniproua v. Rochege dige sõbratit oli. Emigrandi (väljarändaja) peretonnast pärit, oli ta ka ühele niingusele mehele läinud ja Saksamaa oli tema lobumaa olnud. Tema kutsus mind oma lossi. Muudugi teada, oodati ka seal minu poolt väikest tööd. Proua v. Rochele oli minu kirjanduse tundmine tuttav ja ta soovis, et ma tema raamatukogu pisut korraldaksin.

Ühel augustituu päeval jõudsin ma sinna. Tõib wiis mind aeglaselt läbi waitwa maakoja, mille üle juba lilla-wärwiliid warjud langefiwad, nagu neid õhtu sünnitab. Teie märlate wististe, et minule see simbrus nii harudlaselt waitne ja kurb paistis. Peab mõtlema — ehk ainult mina mõtlefin, jün puhkub nii palju mälestust. Selle maakoja järele mõib neid juba tunda —

Ühte lois seifis wana puiestiku warjus. Alles siis wõis teda näha, kui orse tema ees seifid. Nagu unistust armastusest ja õnnelikust ajast — pidud, naer ja õrnad laulud.

Jah, paruniproua pidi siin wäga õnnelikult elama, küllalised küllaliste peale waheldafiwad kirjus segus ja aeg lendas nagu tantsekerus mööda.

Proua v. Roche elas ühinda. Ei lapsi ega lapselapsi. Mulle jutustati, ta olla oma abikaasa wastu dige külm olnud. See tõit seifis juba laugel minewikus. Tema ei rääkinud kunagi sellest. Ja alati oli tema ümber nooriugu, inimesed, kes rohkem ei teadnud, kui, et parun v. Roche-Praslin surnud on. Aastate eest wõis ta juba surnud olla. Ja see üheäralik noorusejume, mis paruniprouale omane oli, wõis mõndogi eksiawamisele wiia. Keegi ei teadnud tema wanust. Aga mõnitord wõis seda umbes arwata, kui ta inimestest rääkis, keda tema oli lörd tunnud ja kellest left nüüd ainult nimed oliwad jäänuud.

Terwe hoowiringfond ümbristes proua v. Roche. See nimetus ei tarwitse ligemat seletust. Diwad ju seal noored daamid, need õppifiwad tema juures wististe tojakomheid. Selle maja wõerastemastumõtlikkus oli piiramata. Proua v. Roche mõdistis hästi rehtendada. Noored inimesed tema ruumides olid kolmest ilmalinnast ja tähtsamatest maafondadest kokku kogunud, ja kui temale lörd tahmine tuli reifida, oliwad tõit teed lahti ja tutawad ootamas.

Kui ma lossiefisele platsile jõudfin, nägin ma paruniproua filmapilkset saatlonda. Wõis tosinawõrd noori ja noorufesi herrast olla ja palju wähem noori daamisi, kes siin wabaduses lõbutefiwad. Siljem, kui mul juhust oli feltstonda ligemalt tundma õppida, leidfin, et ainult nende suurisugulsus see side oli, mis neid siin ühendas. Aga midu oliwad nad tõit wäga ilusad ja lõbusad noored inimesed, kes sporti, tantsu ja laulu armastafiwad.

Mind juhutati paruniproua juure. Kuibas pean ma teda kirjeldama?

Kõrgelaswaga, elegant, sale ja paenduw.

Roofti soonetafumine ja palju sporti hoidfiwad ta noore. Tema nägu oli ilusa, armsa lapse oma. Piisut palju õeldud ühe naesterahwa tohta, kes weel Louis Napoleoni ja Eugenie juures tantfinud oli. Aga see lapfenagu oli jäänud. Näowärw aitas kaasa. Singselised üleelamised ei olnud ühtegi jälge näole järele jätnud. Ja süda oli ta surnute pärafi wististe rahulik.

Läbi hulga koridoride oma juures lossis juhtis paruniproua mind ülemisele korrale. Seal oli raamatukogu ja koke selle kõrwale oli magamisetuba minule lörda teatud. Raamatukogu wõttis kaks tuba oma alla. Raamatud ja käsikirjad seifiwad kõrgetes palissandripuu kappides. Kõdit siin ülewel lõhnas piisut raskelt wanusest ja minewikust. Nähtawaste ei olnud teda palju aastaid enam tarwitust.

Paruniproua istus wanasse gobeliniga lõõdud tugitooli ja algas: „Minu armas herra v. Rosenkreutz, minu palwe on, et teie need wanad raamatud siin nii ütelda kirjanduslises ja ajaloolises korras läbi waatafite ja lörda seafite. Kuid minul on teile weel üks teine palwe. Siin hoidfin ma waremalt lörd ühe käsikirja, pergamenti fise lõidetud. Üks suur, määrduud, wana raamat. Raul Tristanist ja Sfoldest seifis seal sees.

Ammu mõõdalainud päewil oli ta mu käes. Aga see lörd olin mina mõistufeta ja ei aimanud tema wäärtust. Näid on mul — mina ei tea üegi kuibas — meelde tulnud, et ta siin kustil peab olema. Mälestufed — wahesti mõistate teie mind — ja ma tohafin teda wäga hea meelega jälle näha. Palun otfige see ülesse. Teie teefite mulle jellega wäga suurt meelehead. . .”

Üks kadunud käsikiri!

Mõisugust raamatufesõpra ei huwitaks see mitte! Ma lubasin tõit oma kannatuse ja terawameelsuse koku wõtta, et teda leida.

Mina ei taha teile mitte pikalt oma raamatukogus wiibimist jutustama halata. Need oliwad ilusad, waitied tunnid seal ülewel. Walgus pääses ainult läbi wanade puude tupp — ja see oli alati nagu õrn smaragdib helk. Ja palju wana tähelpanemijewäärilist puutus seal minule kätte, nii et ma seda wäga walufalt ei tundnud, kui ma weel itka Tristani ja Sfolde ei leidnud.

Mõnes raamatus seifis: „Madeleinele“, teifes: „Prosper de Roche“. See oli üks käekiri. See oli wististe kadunud abikaasa oma, mis ka ainsa meeldetuletufena temast järele oli jäänud.

Aga kadunud käsikirja ei leidnud mina mitte. Harwa küsis ka paruniproua selle järele. Ma nägin teda ülepea harwa. Tema hoowifond ümbristes teda — ja wäga harwa eraldas keegi ja oli rohkem omaette.

Ma olin tähele pannud, et need herrad fits itka pea ära reififiwad.

Naer ja rõõmlad häälled lõlafiwad puiestikust minu juure ülesse waitfesse raamatukogusse. Mina ei leidnud

Kunagi õiget tooni, nende inimestega läbikäimiseks, kes alati naerdes läbi wanade saalide ja aedade lüüsiwad — minul oli ju ka minu töö.

Minu ülesanne hakkas lõpule jõudma. Septembri wäikus lasus wäljabe ja aasade peal. Mõnel pealeõunal jalutafin ma läbi wäikwa maalohta. Seda meelelahutust tarwitafin ma õige sagebaste. See kätartsew, alati wähe- daw seltskond paruniproua ümber oli minule wastik, ter- wes selles lõbutagaajawas, kergemeelses seltskonnas nägin ma ainult suurt mastete kogu. Nad kõik oliwad minu meeleft kahjatefemisewäärt olemused.

Ja sellepärast eralbasin ennast. Ma pidin ka weel mõndagi korraldama. Paruniproua andis ka õhe teenri minule abiks, kes kuni hilja õhtuni jäi. Warsti pidin ma jälle sütkooli tagasi minema. Ma kahtlesin, kas ma seda wana käsikirja enam leiän. Seit minu teades ei olnud enam midagi mõlemis ruumis, mis minust tähelpanemata oleks jäänud.

Mõnikord juhtus, et keegi herradest, wististe küll enam wiisakuse pärast minu wastu, ülesse raamatukogusse tuli. Siis mitte kauemaks, kui paberõõsi oli ära suitetanud. Negajalt kuulsin ma ka kõrwal, wäljas, wanade asjadega täidetud ruumides naeru eht sammude kõla, see kõrtis ja kadus.

Siis otsiti harilikult mõnda wäikest asja miski mängu jaoks.

See oli õhel pealeõunal — see oli neljateisikümnes september, ma mäletan seda weel — ma lõpetafin parajaste nimekirja kirjutamast, mille raamatukogust leitud wanade piltide üle kottu olin seadnud.

Ma olin pisut wäsinud ja hakkafin suitsetama. Ja kor- raga tuli minule meelde, et mõnes kaupluses wististe mõni ilus trükk sellest wanast laulust Tristan ja Isoldest lei- duks, mida mina paruniprouale wõiksin kinkida, kuigi tema huwitus wana käsikirja kohta suurem oli, kui selle siis kohta. Ja filmapilt kirjutafin ma selle üle oma tuttawale raama- tukaupmehele. Kui ma kirja lõpetafin, kuulsin teises ra- amatukogu ruumis sammusi.

Seal ei olnud midagi imestamisewäärilist — tuli ju sinna leerdtrepp õje lestmiseft salongist ülesse. Silmapilgu mõtlesin, et paruniproua tuli, mida ta igatahes küll õige harwa tegi. Siis aga nägin ma ufte wähet weel üsna noort, tumedate juustega herrat, kes minu poole kergeste kumardas. Inimeste nägude meelepidamine on minul lähtise nägemise tõttu õige paha. Seal oliwad kümmekond noortherrat wähebamisi külalijeks, mina ei olnud ka wi- mastel päewadel all olnud — lähidalt, mina ei teadnud mitte, olin ma seda herrat juba näinud wõi mitte.

Kuna see seal oma nime ei nimetanud, arwafin mina, et temale hulgaliselt tutwustamisel olin ette seatud.

Selles arwamises kinnitas ka mind tema ülespidamine, tema näitas mind tundwat ja näis ka siin ülewal tuttar olewat.

Raamatukogu ei olnud ju minu lüüstatud töötuba, sellewastu seifs ta kõigile külalistele lahti. Nii ei imestanud mina mitte, kui see mustawerd herca, peale selle, kui ta mind weel kõrd waitides oli teretanud, õhe kapi juure läts.

Mina mõtlesin, wististe on see iseäranis tähtis küla- line, ja ma küpsin, kas ma temale kuidagi abiks wõiks olla. Selle juures läheneftin ma pisut temale ja mõtlesin eneses, ah, nüüd on õige harubane uus meesterahwa riide mood wälja tulnud. Selle juures puutus mulle weel filma, et ta kuld-uuriketti kandis, mis heleroheliste kiwidega ülekülwa- tud oli. Karatterilisel, habemeta näol seifs waitiw, kinnine ilme.

Ta naeratas pisut ja raputas pead. Wististe ei mõista ta Sakfaleelt, mõileftin mina. Nii läftin mina — siiski pisut rahutu selle waitiwa wõdera üle — oma magamisetuppa. Seal nägin ma, et aeg oli ennast sõõgijaks riidesse panna, kuna ma warsti ära mõtleftin reifida, tahftin ma ennast wiimajed õhtud weel all näidata.

Kui ma tagasi tulim — minu toaft pääses ainult läbi raamatukogu wälja — leidftin ma ruumi tühja. Wõeras oli ära läinud. Aga ta oli õhe kapi ufte lahfti teinud ja paisunud puu ei olnud wist enam kinni läinud. Ma läftin

kapi juure ja märkafin õhte laabitut, mis minule siamaani tähelpanemataks oli jäänud. Mina olin seda kitsast, puu- liistu kafe ufte wähet ainult ilusufeks pidanud. Nüüd nägin ma, see oli üks enne nii wäga armastud salalaegas, mille awamise saladus harilikult ainult tema omanitul tuttar oli. Laeka siis ei wõinud ma mitte näha, kuna ta selleks õiga kõrges oli ja ainult käega sinna ulataftin. Seda ma ka tegin ja, kui ma kae tagasi tõmbafin, oli selles üks wana raamat, pergamenti kõites, ja, kui ma selle lahfti tegin, oli seal see wana laul Tristanist ja Isoldest.

Suure rõemuga ei annud ma endale enam aega, et raamatu lehtlehest oleftin läbi waadanud. Siis ei mõtelnud ma selle peale, kui wähe selleft leust minule kuulus. Ma ruttafin koe alla, paruniprouat üles õifima. Seltsamal ajal helises ka esimene kell, mis sõõgijaali kutsus. Nii wõ- ftin ma oma leiu weel enne paruniprouale üftinda ära anda. Toatüdrut awas mulle ufte. Ta ütles: „Paruniproua ei wõta kedagi wastu, ta ei ole üsna terwe ja ei tule ka sõõgijaali.“

See ei tähendanud midagi iseäralikku. Kerge nõrte- tunne sundis teda aegajalt kätartsewast seltskonnast eemal olema. Ma lastfin tüdrutu siiski järele küsida. Weidi aja pärast tuli ta tagasi: „Paruniproua lasse õhels filmapil- guks paluda.“

Proua v. Roche lamas diwani peal. Ta tõusis pisut üles ja ulatas minule oma ilusa kae. Ta juustjed oliwad lahti, lapsejuustjed, nagu mina neid nimetaftin, need ifta weel kulbõksafed, wäga pehmed, pisut lokkis juustjed langeftiwad üle õlabe nagu mõni kõrd siis, kui ta heastujus oli ja nii ennast oma külalistele näitas.

Ta naeratas. See oli wäga haruldane naeratus. Haiglane, magus naeratus.

Ta wõttis raamatu wastu. „Ma tänan tuhat korda. Homme jutustate minule. See on täna tdeste paha, et ma haiglane pean olema. Nii siis, kuni homseni!“

Ja ta naeratas jälle. Aga nüüd nägin ma, et see wäga wäsinud naeratus oli. Ja mina mõtlesin, kui ma ennaft jälle tema kae üle kumardafin, misjuguine arusa- mata nõidus siiski weel tema ilusates wormides peitub. Ja, seal on puudert, seal on wärwi, need aitawad seda armust weel alles hoida. Kui õhte, ligitõmbaw, ilus pidi see nagu kõrd olema olnud.

Oli nagu oleks paruniproua m'nu mõtteid mõistnud. Wari lendas üle ta näo — wõi I nges õhtune ämarus sinna ja segas wärwid ära, et ma rohkeft ei wõinud näha? Mulle oli filmapilguks, nagu lasuks tõstidus ja saatus proua v. Roche: kiikumata toredate nõõjoonte peal.

Ma olin küll ainult paar minutit seal olnud. Ja kuigi ma raamatu leidmise üle rääkiftin, kuid õige ülesleidmise põhjuse üle rääkida ei jäänud enam aega.

Kui ma sõõgijaali läftin, põlesid juba lambid. Ja ainult üks kõht oli weel waba, minu oma.

Mu filmad otsiftiwad ringi — nad otsiftiwad seda wõerast, kes, nagu mulle siis selgus, minu peale rahutu mulje järele jättis.

Kuid seda wõerast ei olnud laudas. Ma mõtlesin, wis- tiste teeb ta sedasama, mis ma ifte teen ja põlgab seda kätartsewast seltskonda. Aga minu uudishimu oli ärtanud ja, kui üles tõusti, küpsin ma lossiwalitseja kaeft.

Mina tahftin oma uudishimu waigistada ja, kui wõ- makft, juba täna õhtu lossi uue külalifega juttu teha.

Juba neli päewa ei ole keegi wõeras enam juure tul- nud, ütles lossiwalitseja.

Mina seletafin: „Nime ei tea ma mitte, aga ma mõt- len seda mustawerd herrat, keda täna õhtul mitte lauas ei olnud.“

Lossiwalitseja korjutas kulmust. „Kõit herrafed oliwad täna õhtu lauas.“

Ma läftin rahutumaks. „Ma mõtlen seda herrat rohe- lifest kiwidest uuriketiga. Ta oli just enne sõõti ilmel raamatukogus. On see eht mõni päewane külaline, kes jälle koju sõitis?“

„Täna ei ole kedagi naabruseft ega ka külast siin olnud.“

„Me' noored.“

Noored, me' noored, kui wahwa te' sugu —
 Nfute ausufe kallale tööle!
 Noored, te' laulate wabaduse lugu,
 Kuulutate surma tööle . . .

Paljud teist aga peatama jääwad,
 Paljud ei muuda omi waateid?
 Paljud teist töö ees kartma lööwad,
 Paljud lõpetawad omi aateid?

Tööle küll hakkawad paljud käed,
 Lõpetama neist ainult mõningaid näed.

15. I. 17.

J. Waabel.

Edda Afrikas. Inglise tormijooksul.

Ma ei tea, kas nägi walitseja minu näol hirmu wõdi oli tema uubishimu tärtnud. „Ma tahan korraks järele küsida,“ ütles ta.

Ma ootasin weerandtundi. Lõsswalitseja tuli jälle. „Ma olen kõigi isikute käest küsinud, täna ei ole ühtegi wõderast külalast siin olnud. Kõndlaste mitte. Wististe mõni ekstus, ümberwahetus.“

See, mis ma teada sain, ei kõlanud minule just rahustawalt. Ma ütlesin lõsswalitsejale: Minewal ööl segas tuulelipu kriitjumine mind wäga. On jälle tormised ilmad. Eht oleks siin all weel mõni wõderastetuba waba. Walitseja jaatas. „Paruniproua eraruumide kõrwal on üks wälite praegusel filmapilgul tarwitamata tuba.“ Ma lasin ennast sinna saata.

Ei olnud kellegi põhjus ümber kolimiseks. Sihtselt loomufund. Aga kuidas ta selle wõderaga oli olnud, täna ei tahtnud ma enam ülesse raamatulugusse minna. Sihtselt, mina ei tahtnud mitte. Soame selgub muidugi, mõtleminna, keda ma seal ülewel nägin ja kuidas see wõimalik on, et keegi wõderas, kellest keegi midagi teada ei tahtnud, raamatu leidis.

Wõib olla, tuli ta alles enne sõsti, wõib olla, o'i ta paruniproua lähem sõber. Ta oli läbi tema tubade tulnud, ilma et ennast teenritele oleks teatanud. Ta wõib olla — oli paruniproua tema pärast täna õhtul üksi.

Aga raamatulugusse ei tahtnud ma sel ööl ülepea enam minna. Ma lasin omale tarwilisemad asjad magamisetoaft alla tuua.

Ma lugesin weel wähe, läksin lest õõajal woodisse ja jäin rahuliste magama.

Sõnnikune ämarus oli alles toas, kui mind äratati. Üks hirmunud hääl, ma tundsin walitseja häälte ära, hüüdis mind. Ja kui ma ühiselt ukse awasin, seisid muudu nii julge mees kõhlanult ja wärisedes minu ees ja ütles: „Toatüdruk äratas mind, tema kardab wäga. Armuline paruniproua lameb woodis, filmad pärani lahti ja ei liiguta ennast. Toatüdruk pidi terve öö tema juures walwama ja armuline preili (see oli feltinaisterahwas) ei oska teda ka aidata. Karl läks arsti järele. Ah, herra v. Rosenkreutz, tulge ometi.“

Ma panin ennast kiireste riide. Siis läksime läbi hulga tubade, milles algawa päewa hall ämarus walitises. Magamisetoa ukse peal tuli meile toatüdruk wastu — panin temale mõned küsimused ette. Ei, wastas ta minu küsimuste peale, tema ei olnud termel eilasel päewal ega ööl paruniproua magamisetoaft wälja saanud — ja keegi ei olnud seal olnud peale armulise preili, walitseja ja tema.

Ma seisin paruniproua woodi ees. Ma nägin, seal ei olnud enam ühtegi arsti waja. Südamerabandus oli lõpu teinud. Lühike wõitlus oli selle eel käinud, walu, mille jälgi pisut wõdis märgata.

Ring nüüd oli pro ia v. Roche-Braslin surnud.

Kustunud see lapselik armastusewääriljus — kinni filmad. Juss ja külm, walged käed ja nagu nagu linituga laetud, nii lamas ta seal, igawelks waitinud. —

Ma jäin surnu ja segadusesse sattunud inimeste juure. Nüüd tuli hommitupäite ja paistis tupp — ja seal nägin ma maas, woodi peatija ligidal wana raamatu „Cristan ja Jsolbe.“

Ma tõstsin ta ülesse. Ja kuna ma teba mõtetalt lehitsefin, nägin ma ühes kohas lehe kahetorra, nagu raamatuga harilikult siis tehakse, kui seal midagi üfäärans huwitawat on leitud.

„Paruniproua lugus raamatut. Just enne seda, kui tal paha hakkas,“ ütles toatüdruk.

Ma kuulsin seda nagu kufagilt kaugel. Mu filmad peatafilmad kirjariidade peal, mida ma tundsin. Ühe waremalt tühjaks jäänud raamatulehe peal seisid:

„Sina lähed. Sina lähed oma südamega minu juurest ära. Sa oled minu südame ära wõletanud ja sa lähed. Aga üks kord lähed sa läbi wiimase ukse ühele pimedale maale. Ja igal wärawal tahan mina sind siis oodata. Seft siis oled sa üksi, keegi ei tule sulle järele ja meeleheitmine peab sinu peal olema. Siis tahan ma sind oodata, ja sina pead jälle minu südame najale tulema. Prosper.“

Ja, mina tundsin seda käekirja. See oli esiteks „Madeleine“ ja „Prosper de Roche“ raamatutesse kirjutanud. Mina tundsin seda kirja ja nüüd teadsin ma ka, kes see oli, keda ma eila nägin.

Kellegi käest lossis ei küsinud ma enam, kas keegi eila õhtul seda mustawerd herrat, kinnise kurwa näoga, õrnade liigutustega ja roheliste kiwidega uuriketiga näinud oli.

Kellegi käest ei küsinud ma enam — —

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaamisega aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Soimetuseft ühe ära wiies: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Soimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Rikütki uulitsa nurgal nr. 46/15, „Teaduse“ raamatulaupluses.

Hunt.

Beneleeft G. N.

Mõisnik Nilow, terwe, tugem mees, kes Ambrustonnas oma juure sõu pärast kuulus oli, ja kohtuuriija Kuprianow astusid, iahi pealt koju tulles, westkise, wanamehe Matšimi juure. Nilow karjandijani jäi weel ainult kats wersta, kuid ichimehed olid nii wästaud, et enam ebas minna ei wõitsinud ja westkise lauemaks ajaks puhtusele otsustasid jääda. Sel otsusel oli seda rohkem mõtet, et Matšimilt harilikult ikka teed ja suhkurt wõis saada, kuna jahimeestel endi hea togawara wiina konjakit, ja muud sarnast kaajas oli.

Peale sõdmist hakkasid jahimehed teed jooma ja westasid jutu.

"Mis uudist on, wanale?" küsis Nilow Matšimilt.

"Mis uudist?" naeratas wanamees tufaselt. "Eks ikka see, et teie helduselt tahisid piisli paluda . . ."

"Mis sa piisliga teed?"

"Sah, tõst, teda ei ole peaaegu tarwiski. Ma käisin seda nishama, tühise asja pärast . . . Eosta ma nii kui nii ei seleta. Tont seda teab, kust meile stia hull hunt on tulnud. Juba teine päew jooksed ringi . . . Eila õhtul murdis küla lähedal warja ja tats koera ära, aga täna, kui ma hommitul due läksin, näen — tema, finder, istub westi ees ja taob omale kápaga wastu nina. Mina hüüan "hüü!" aga tema wõhib mu peale, kui wanakuri ise . . . Ma wistaksin teda kwiiga, aga tema lastutab hambad, filmad lõid põlema kui küünlad . . . Ma olin surmani ehmatanud."

"Tont teab, mis see tähendab . . ." urises kohtuuriija.

"Null hunt jooksed ringi, aga meie hulgume metjas . . ."

"Noh, mis sellest siis on? Meie oleme ju piisibega."

"Teie ei hakka ju ometi hundi peale haawlitega lastma . . ."

Ja Nilow hakkas seletama, et midagi kergemat ei ole, kui hundi piisipäruga maha lüüa, ning ta jutustas juhtumise, kus tema harilikult kepiga hulluks läinud koera maha oli löönud.

"Teil on hea rääkida!" õhtas kohtuuriija, kadefusega tema laiade õlade peale waadates. "Teil on jõudu terwe kinnine inimese eest. Wihtsurelikku jõuab aga koer selle ajaga wiis korda hammustada, kui see alles keppi tõstab ja waatab, kuhu lüüa. Paha lugu . . . Hullemat ega piinawamat haigust ei ole, kui weepõlastus. Kui ma eelmest korda hulluks läinud inimest nägin, käisin ma mitu päewa pärast seda nagu loll ja wihkasin kõiki koeraomanikke ja nende koeri. Eelmiseks on see haiguse kirus ja ootamatus hirmus . . . Terwe, rahulik inimene lõnnib oma teed, ilma, et millegi paha peale mõtleks ja, korraga hammustab teda hull koer! Inimese üle mõtab filmapiit teadmine wõimust, et tal enam pääsemist ei ole . . . Selle järele wõite omale ette kujutada, tuda siis piinaw haiguse ootamine algab, mis haiget ühelt minutiliseks rahule ei jäta. Ootamise järele tuleb haigus . . . Kõige hirmsam, et see haigus parandamata on. Kui korra haigeks oled jäänud, siis walmista ennaft surma wastu. Astitaades ei ole, nii palju, kui mina tean, mitte ühte märkustit paranemise üle."

"Aga meil ütlast arstitalse;" ütles Matšim. "Miron wõib teda tahes terweks arstida."

"Kähi lort . . ." õhtas Nilow. "Mironi kohta on need kõik ainult tühiad jutud. Minewal suwel hammustas külas hull koer Stepat ja mitte mingisugused Mironid ei aitanud . . . Eht küll kõiksugu rämpsuga teda jootsid, iltagi läks hulluks. Ei, wanate, mitte midagi sa ei tee. Kui minuga niisugune temp juhtuks ja hull koer mind hammustaks, ma lasaksin enesele filmapiit kuuli pähe!"

Hirmsad jutud weepõlastusest awaldasid oma mõju. Jahimehed waitisid aegamööda ja jõid sõnalausumata teed. Kõik mõtlefid wastutahtmist inimese elu saatustliku olenemise üle kõiksugustest juhtumistest, mis pealtnäha tühiised on ja, nagu räägitalse, tühijaks jõudnud munaoortelt ei malsa. Kõikide üle mõttis igawis ja kurb meeleolu wõimust.

Peale tee joomist tõusis Nilow ülesse . . . Ta tahtis korrats wälja minna. Natuke aega wiljasatwede lähedu-

ses ringi uttades, awas ta wõitse ulse ja astus due. Sues oli juba midewil ammu lõppenud ja õõ selle asemele astunud. Jõgi hingas sügawas rahus.

Zammil peal, kuhu kuu heledaste paistis, ei olnud warju; ja testel hülgas tähena katti lõõdud pudeli kael. Kats westira'ast, mis endid poolest saadit pajude warju olid peitnud, seifid uniselt, kurwalt.

Nilow ingas sügawalt ja waatas jõe peale. Midogi ei liikunud. Westi ja kalbad magasid; isegi kalad ei karglenud. Kuid korraga näis Nilowile, et teisel kaldal, pajupõesastest kõrgemal, midagi warju sarnast musta pallina weeres. Ta pigistas filmad pilule ja waatas hoõsamine. Wiri kadus, kuid tuli jälle nähtawale ja lähenes põigeldes tammile.

"Hunt!" tuli korraga Nilowile meelde.

Aga enne, kui Nilowile mõttesse tuli, et tarwis on westkise tagasi joosta, weeres tume pall juba üle tammil, põigeldes Nilowi poole.

"Kui ma joo'sma hakkin, kargab ta seljatagant mu kallale," mõtles Nilow, tundes, kuidas ta peas, juuste all, naht jäänes. "Saewas . . . Mul ei ole keppigi kaajas. Kuid ma jään seisama ja . . . ja poon ta ülesse!"

Ja Nilow hakkas teraselt hundi liigutuste järele walwama. Hunt jooksis mööda tammil äärt ja jõudis juba tema kohale.

"Ea jookseb mööda!" mõtles Nilow.

Kuid sel filmapiigul tegi hunt, nagu wastutahtmist, kaeblikku, krigeiwat häält, pööras nina tema poole ja jäi seisama. Sa näis mõtlewat: kas kallale tungida, wõi ei.

"Ma lõõn tale rusitaga pähe . . ." mõtles Nilow. "Sõõn ta uimafeks."

Nilow läks nii segafeks, et aru ei saanud, kes enne wõitlust algas: kas tema, wõi hunt? Sa sai ainult aru, et isearanis kritikalik ja hirmus filmapiit oli rätte jõudnud, kus tarwis oli kõige parema käe jõudu koguda ja hunti kaela tagant, kulla lähedalt, kinni wõtta. Sa nüüd sündis midagi üllusloomuliku, mida raske ustuda on, ja mis isegi Nilowile unenägu näis olewat. Kinniwõetud hunt wingus hädaliselt ja kistus ennaft niisuguse jõuga, et niiske ja külm nahawolli, mida Nilow oma peos hoidis näppude wabel libises. Hunt, kes oma kullalt püüdis wabastada, tõusis tagumiste jalgade peale. Siis haaras Nilow oma pahema käega tema paremast jalast, kaenla lähedalt, kinni ja pigistas seda kõwaste; siis lasti ta ruttu hundi kulla lahti ja, temal ka pahemast jalast kinni haarades, tõstis hundi õhtu. Kõik see sündis ühe filmapiigu jooksul. Et hunt teda hammustada ei saaks ja oma pead ei keerutaks, surus Nilow mõlema käe põõlad kullaluu lähedalt kaela sisse. Hunt pani kápud ta õlade peale ja, niimoodi toetuskohta leides, rabas ennaft hirmsa jõuga. Nilowi täsa, kuni küünarnukkideni, ei jaanud ta hammustada, ning aga näo ja õlade juure sruutada teelastid näpud, mis ta kaela pigistastid ja juurt walu sünnitasid.

"Rabal lugu!" mõtles Nilow, enese pead wõimalikult tahapõale paenutades. "Tema sülg sattus mulle juba huulte peale. Tähendab, — kadunud olen ma juba nii kui nii, kuigi eht mõne ime läbi tema käest ära pääsen."

"Minu juure!" hüüdis ta. "Matšim! Minu juure!"

Mõlerrad, Nilow ja hunt, kellede pead ühel kõrgusel seifid, waatafid üheteisele filma. Hunt lastutab hambaid, tegi krigeiwat häält ja puristas. Tema tagumised jalad kraapitud tuge õhtises Nilowi põlwi. Silmadeks läikis tal tuli, kuid midagi wiha sarnast polnud neis näha; nad nutsid ja tuletasid inimeste filmi meelde.

"Minu juure!" hüüdis weel korra Nilow. "Matšim!" Kuid westkis ei kuulnud teda. Sa tundis, et waljust hõõdmisest wõib tema jõud kaheneda ja karjus sellepärast taha.

"Ma sammun togaspidi . . ." otjustas ta. "Lähenen tagurpidi ustele ja hüüan seal."

Sa hakkas taganema, kuid ei jaanud kahte sammugi mindud, kui tundis, et ta parem käsi tuimenema hakkab ja ära sureb. Siis järgnes warsti filmapiit, kus ta enese sübdantõhestawat küla kuulis ja terawat walu paremas õlas tundis. Siis kuulis ta Matšimi häält ja nägi hirmuilmet kohtuuriija näol.

Sulljulgu.

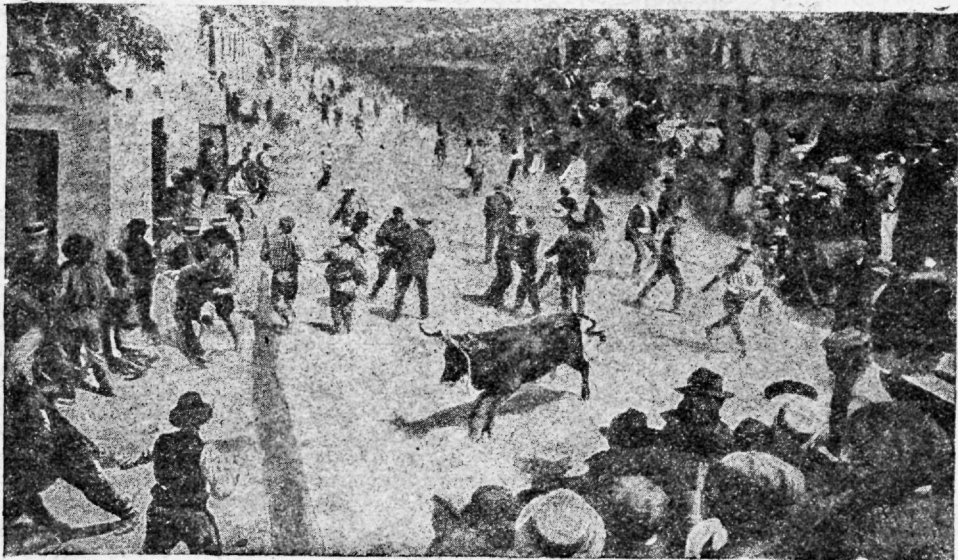
Weel ilmas palju inimesi,
Kel' raudse julgusega meel.
Kui näen ma nende tegurisi
Jääb imestusest kangeks keel!

Kus julgus! Keegi Schnell'i silla!
Käis pita, kindla sammuga.
Siib—kõigil teada—määdand, killa!
Wõis praegu koftu langeda!

Ja teine! Tema õstis leibo
Mis nüüdsel ajal walmistub;
Ja mõelge: pani tainast „nahta"
Kolm weerandnaelast wiilatul!

Ja kolmas! Kes küll seda uskus,
See oli kõige hullem mees:
Ta oma juurde arsti kutsus,
Kui enesel weel elu sees! . .

Gladiator.

Madridis. Peale härjawõitlust.

Minult siis lasti ta oma waenlase lahti, kui tal poolwägise näpud hundi küllest lahti kisti ja näidati, et hunt surunud on. Kohmetud suure ärevuse pärast, ja sooja werd puusabel ning saapafääres tundes, läts ta westisse. Tuli, teemast ja pudel tõid ta jälle meelemärtusele ja tuletasid tale mööda läinud koleduft meelde ning hädaohtu, mis nüüd alles algas. Rahwatanud, märja peaga istus ta kottide peale ja lasti käd jõuetult alla langeda. Kohtuuriija ja Maksim wõtsid ta riidest lahti ja hakkasid haawa läbi vaatama. „Miks te teda jõlle ei wisanud,“ pahandas rahwatanud kohtuuriija, werejooksu seisma pannes. „Miks jõlle ei wisanud?“

„Ei tulnud meelde! Täewas . . . ei tulnud meelde!“
Uuriija hakkas teda rahustama, kuid pärast neid tihedaid wärwisi, millede peale ta waremine weepdlastuseidbe kirjeldades, nii helde oli olnud, ei olnud rahustamise kõned kohased, ja sellepärast arwas ta paremaks waitida. Haawa kudagi moodi kinni sidudes, saatis ta Maksimi karjamõisa hobuste järele; kuid Nilow ei jäänud sõiduriista ootama ja läts jala kodu.

Hommitul, kell kuus, tuli ta, walu ja uneta õõ pärast rahwatanud, westisse.

„Wanaija“, ütles ta Maksimile, „sõiduta mind Mironi juure! Ruttu! Tule, istume kalessi!“

Maksim, kes ka rahwatanud oli ja terwel õõl maganud põlnud, waatas häbelikult mitu korda ringi ja ütles sõistades:

„Ei ole tarwis Mironi juure sõita. . . Ma ostan ka, wabandage, arstida.“

„See küll, aga tee ainult ruttu!“

Ja Nilow tammus kannatamatalt jalge peal. Wana-mees pööras ta näoga hommitu poole, sõistatas midagi ja andis tale kannust mingisugust westikut, sooja wedeiktu juua, millel tange koirohu maik oli.

„Aga Stepta suri ära. . .“ sõistatas Nilow mõteldes. „Wõib olla, et rahwal omad abindub on, kuid. . . kuid miks Stepta ära suri? Kuule, ja nii mind siiski Mironi juure!“

Mironi juurest, teda ta ei uskunud, sõitis ta haigemasse. Dwtshinnikowi juure. Siin anti tale mingisuguseid pilli ja soowitati woodisse heita. Kuid ta kästis hobuseid wähetada ja, ilma et suure walu peale läes, tähelpanemist olets pööranud, sõitis linna, linnatõhtrite juure.

Neli päewa pärastpoole, hilja õhtul, jooksis ta Dwtshinnikowi uksest kisse ja langes diiwani peale.

„Arst“, algas ta hingeldades ja pühkis lõhnaks jäänud, rahwatanult näolt higi. „Grigori Swanowitsch! Tõhke mi-

nuga, mis tahate, kuid niimoodi edasi olla ma ei wõi: kas arstige mind eht kihwitage ära! Täewa pärast! Ma olen hullumeelselt jäänud!“

„Teie peate woodisse heitma,“ sõnas Dwtshinnikow.

„Ah minge kus tont endi woodisse heitmise! Ma küsin teilt: mis ma pean tegema? Teie olete arst ja peate mind aitama! Ma kannatan! Mulle näib, et igal silmapilgul hulluks lähen. Ma ei maga, ma ei söö, asjatoimeetus seisab muul! Minul on, näete, revolver tastus. Ma wõtan teda iga minutis taskust wälja, et omale kuuli pähe lasta. Grigori Swandõtsh, hakake mind ometi wähest arstima, täewa pärast! Mis ma pean tegema. Waat! mis, kas ma ei peaks professorite juure sõitma?“

„See on ükskõik. Sõitke, kui tahate.“

„Kuulge, aga kui ma wõistluse wälja kuulutan, et kes mind terweks arstib, saab wiitümmeend tuhat? Mis teie arwate? Kuid selle ajaga, kui kuulutust trükitakse, wõid ja kümme korda hulluks minna. Ma olen walmis terwet oma warandust ära andma. Arstige mind terweks ja ma annan teile wiitümmeend tuhat. Tõhke ometi midagi! Ma ei mõista seda wihastawat ükskõiksust! Saage ometi aru, et ma praegu iga kärpse peale kade olen. . . ma olen õnnetu!“

Nilowi õlad wärisesid ja ta hakkas nutma.

„Kuulge,“ hakkas teda Dwtshinnikow rahustama. „Ma ei saa teie ärevusest mitte täieste aru. Miks te nutate? Ja miks teie hädaohtu nii suurendate. Saage ometi aru, et teil ammu rohkem lootust on terweks saada, kui haigeks jääda. Esimeseks, saajate tuhandest hammustatust jääwad haigeks ainult kolmkümmeend. Ja — mis wäga tähtis on — hunt hammustas teid läbi riide, tähendab, kihwt jäi riidesse. Kui aga kihwt sattuski haawadesse, siis pidi ta lihes werega wälja jooksma, sest teil oli ju suur werejooks. Sullu's jäämise asjus olen ma koguni rahulik, ja, mis mind rahutuks teeb, on ainult haaw. Teie hoopetu ümberläämiste mõjul wõib wäga kergeste roos haawasse lüüa eht midagi muud selle sarnast.“

„Teie mõtlete seda? Rahustate teie ainult mind, wõi räägite tõsiselt?“

Dwtshinnikow wõttis riukilt raamatu ja hakkas Nilowile sealt seest peatilkki weepdlastuse üle lugema, hirmsamaid lohti wahela jättes.

„Ragu näete, tunnete teie tihja kartust,“ ütles ta lugemist lõpetades. „Ja kõigele sellele lisaks on weel see, et meie sugugi ei tea, kas olt see hull hunt wõi terwe.“

Meremehe loogika.

Meremees (seletades): „Jah, waat, kui sihule meelune paat sulle torpedo pihsta saadab, oled walmis kui l rbes.“

Falaw elane: „Jah,  ts see surm ole ikka hirmus, liiatigi mere peal.“

Meremees: „T hi k it! Ega meie surma karba aga, waat, elust lahkuda on kahju!“

„Mh-jah...“ s nas Nilow n use j ades ja ta n ole ilmus naeratus. „T hendab, k it see on t hjuve asi?“

„Muidugi.“

„Suur t nu teie, armas...“ naeris Nilow, r emfalt k sa berudes. „M id olen ma rahuline, teie niisugune tarpea. Ma olen rahuline ja pealegi  nnelik, t e ette...“

„Misj ne...“

Nilow w ttis Dwtshinnikowi  mbert kinni ja suudles teda kolm korda. Siis sattus ta poiskiltu m ramisetujsusse, mis harilikult ikka heasidamliste ja tehaliselt tugewate inimestega w imalik on. Ta w ttis laua pealt hobuseraua ja tahtis seda katki murda, kuid,  demust ja walust j uetu, ei saanud ta midagi tehtud; wiimaks j i ta sellega rahule, et arsti  mbert kinni w ttis, ta  lesse id tis ja teda kabineetist s omatuppa wiis.

Dwtshinnikowi juurest  ra tulles oli ta r emfals, l bu-
sas tujus ja n is, nagu r emustafid ihes temoga ka pisa-
rad, mis ta laia, musta habeme peal l ikisid. Trepi astmeid
m dda alla minnes, naeris ta s gawa passiga ja raputas
trepi k stipuid niisuguse j uga, et tiks k stipuu oma koha pealt
w lja l rgas; k it trepp w rises Dwtshinnikowi jalge all.

„Misj ne kangelane!“ m tles Dwtshinnikow liiguta-
tult, tema juurt selga waadates. „Misj ne tr li poiss!“

Ralesfi istudes, hakkas Nilow j lle algusest peale ja
l ige, peenjustega jutustama sellest, kuidas hundiga tammi
peal oli w idelnud.

„Oli wast m ng!“ l petas ta oma juttu r emfals naer-
bes. „On ometi midagi wanuses meelde tulebata. S ida
litremine, Trishka!“

Lepingu hind.

Ainatel Gladiator.

Wihane h rg tormas, wahtu w ljaajades, arenale, mida
tugewad bambusepilliroost lepid, w re moel pealtwaatajate
ruumisti lahutasid.

Sultan Suleimani n o  le libises naeratus:

„See on suuremeelne seladang ja saab omale k hase
suuremeelne tiigriga w ditlema!“ —  tles ta kahe inglase
poole p brates, kes teda lahedal istusid: „K nase pidu pan-
nen ma teie auks toime, et teie minu maal tinataewandust
otfida tahate!“

„Suurep rvaline loom!“ wastas Greigh: „ma ei leia,
kellega seda suurep rvalist seladangit w its w relda!“

„Mina k ll,“ wastas Suleiman pilkewalt hirm tades:
„kas ei  telnud teie teener, et teie tugewam kui seladang ja
w ledam kui tiiger olete?“

Greigh pidi midagi wastama, aga suur pilliroost puur,
mida p rismaalased praegu tiigriga arenale l ktsid, t mbas
ta t hlpnemise oma poole.

Seladang l hines puurile. Eatali aetud jalgabega j i
ta puuri ette seisema. Tiigri raste k pp wilkatas  hus puuri
w rede wahelt w lja ja seladang taganes k htunult leff
arenat. Tiiger oli teda m ngiwa kasina k apanud ja wi-
hastelt raputas ta n lid oma pead, kuna suust weri alla til-
tus, sest et tiigri k ined teda olid tabanud.

Puurid tult tehti lahti, kuid tiiger taganes urifedes nurka.
Alles siis, kui teda raudradega torgiti, h ppas ta puurist
w lja ja hiilis h rja poole.

H rg p bras niisuguse rutulise liigutusega ringi, mida
tema suurest lereest aimatagi poleks w inud, ja tormas alla-
poole hoitud sarwedega tiigri kallale. See oli juba ette wal-
mistatud ja tegi h ppe...

N lid tult w itlus elu ja surma peale, w itlus kahe
rohtlaane kuninga wahel.

Waimustuseh lised kajasid. Pealtwaatajad olid k it wi-
mase tipuni  rewuses. Suleimani ja tema  mberseiswate
kodafondsete waimustusel ei olnud piirist.

Amult inglasi ei huwitanud see pilt sugugi, sest et nende
m tled mujal wiibisid. W e-inseneridena oli neid walitsuse
poolt Berkamise tinalademeid otfima saadetud. Musjonide
aegus, ainult kolm korda aastas, w isid laewad Berkami
randa j uda. Neija kuu eest sai aeg t is, kus nad  rasditma
oleks pidanud, kuid neid hoidis Suleiman kindlaste, peaaegu
w gitwaldselt tagasi.

Waha aimdus asus nende hinge. Enne laewa  rasditu
j udsid nad wiimasel filmapilgul oma teener, p rismaalast,
laewa peale faata ja andsid temale igaks juhtumiseks kirja
ligi, mida see eismesele wastulejale s jalaewale pidi  ra
andma.

Kuid j udis ta  nnelikult Berkamist w lja, juhtus te-
male m ni s jalaew wastu tulema, m lles ta  leilidse oma lu-
badust t ita?..

Witlus oli l pule j udmas. Surmani haawatud ti-
ger k itses ennast weel waewalt. Seladang oli k ll w si-
nud, kuid wiha andis temale uut rammu. Uleni werine,
tormas ta wiimse j uga tiigri kallale. Warsti j i see eluta
lamama.

„Uus tiiger!“ h lbidis p orane rahwas, mille sekka „Bava
satu tuan“. (Tooge walge mees s ia) h lbides k stid. Sulei-
mani kodafondsed waatafid hirmutusega inglaste peale.

„Midagi on walmistusel,“  tles Winterthon Greighile:
„kuid mis, — sellest ei saa mina praegu aru!“

„Mina arwan ka midagi m rkama,“ wastas Greigh;
„kuid idige parem, hoiame oma rahu alal!“

„Bendahara!“  tles Suleiman oma minifirise: „korda
uueste!“

„Seladangit peale lastakse uus tiiger lahti,“ seletas Su-
leiman inglastele: „Suuremeelne seladang saab uueste tiig-
riga w ditlema.“

„John!“  tles Winterthon Greighile Inglise keeles, mida
keegi  mberolijatest t mmunahalistest ei m istnud: „kui hea
meelega lasestin ma temale halastuse p rafi tina ribide wa-
hele, selle asemel, et tiiger teda t kitaupa l hki k sib.“

Härg kraapis maad ja vaatas liikumataki lamama tiigri peale segase pilguga. Uus puur liitati arenale. Tiiger oli seelord wäiksem kui eelmine. Härg waatas seda talitust pealt ja läks rahutuks.

Jalgu tugewaste wastu maad toetades, nähti tal nõu olewat ainult ennast kaitseda. Tiiger aeti puurist wälja ja ta jäi härja lähedale lamama. Nii seifid mõlemad, ilma et kumbki pealetungimist olets alustanud.

Suleiman andis ministrile märku ja peagi nähti tahte meest arena lae alla ronivat.

"Glimsel on punase pipra weega täidetud ämber käes," seletas Suleiman, "et seladangi wihale äritada, walab ta temale selle ämbritäie ülevalt taela. Westi imbub haawadesse ja teeb ta walust ja wihast pööraks. Ja kui see mitte ei aita, on teisel kõige kibedamad kõrwenõgeseid käes, mida ta temale taela mislab."

Mehed jõudsid lae alla. Wanem neist wõttis ämbri ja walas selle sju suure osawusega härja peale tühjaks. Teine ei wiititauud oma nõgeseputra wistamisega, ka see trehwas tabawalt.

Walust pöörane härg tormas tiigri kallale. Tõlmupilwed tõusid arenalt ülesse ja selle seest wilkufid heitlewad loomad . . .

Negajalt jäi wõitluselära tasemaks.

Wiimaks jäi ta hoopis waitfels.

Seelord oli jällegi seladang wõitnud. Kuid see wõit oli kalli hinnaga saadud: ta langes sest arenat põswiki ilma et oleks enam ülesse tõusta suutnud. Reegi laia õladega pärismaalane lähines tale suure noga ja päästis teda kõigist piinadest.

Rahwas märatjes. Ta oli wõitluse — pildist meesetu. Jgalpool tehti tära, kuid sinna hulka kuuldufid jällegi hüüded: — Bawa tuan! bawa satu tuan! M is itla waljemaks ja waljemaks muunfid.

"Tuan!" pööras Suleiman Greighi poole: "Kas kuullete, kuidas rahwas teid hüüab? Ta tahab näha, kuidas walge mees tiigri wõitleb, ja ma ei taha seda oma armfale rahwale mitte keelata. Ma palun teid arenale astuda ja minu rahwale näidata, et teie teener teist tõeste õigust on rääkinud, et teie wahwam kui seladang ja waledam kui tiiger olete."

"Meie peame, nagu näha, täna „kannatajate kristlaste“ oja etendama!" ütles Winterthõn: "Meie peame piüüdma aega wõita. Sa pead tiigri wõitlema, see on niisama hea kui surm. Ja kui sa ühe tiigri üle wõitu saatsid, lastakse sinu peale teine laht. Kuid, kui ma näen, et su ast halwaste minema hakkab, lasen ma enesele kuuli pähe, kuid enne seda saadan ma Suleimani, pergamendinohalise Bendahari ja niipalju kodakondsaid ja ministreid esifade juure, kui palju mul rewolwris kuulisi jatkub."

Greigh surus sõbra kätt ja pööras Suleimani poole:

"Teie ettepanek on mulle suureks auks, aga kahjuks ei ole mul praegu sugugi isu wõidelda ja pealegi ei ole mulle iga tiiger wõitlemiseks kohane!" Seda ütles ta niisuguse rahuga, nagu oleks temal tiigriwõitlus harilikult igapäewane asi olnud. Sultan oli Greighi kilmawereluse üle südamest waimustatud, ehk ta küll wäga hästi aru sai, et wiimane ainult aega wõita tahtis.

"Tiigrite wäljawalik on meil suur," ütles ta, puuride rea peale tähendades: "Wõib olla, suudame teid sellega alandlikult teenida."

"Tubli," wastas Greigh: "kuid mind peab mu sõber Winterthõn saatma, sest et ta mulle alati tiigreid wälja walib!"

"See wõib sündida," wastas Suleiman. "Rohe on näha, et teie sõber hea tiigrite tundja on!"

Nad astufid puuride poole. Pääsemine oli wõimata. Jgalpoolt ümbritses neid piikide mets. Wigasi ofides ja tiigreid laites, wenitafid nad aega pilale. Wiimaks oli üks wälja walitud. Nüüd algas sõjariistade otsimine jultani sõjariistade kogust. Siin wiitfid nad jälle wõimalikult kaua aega.

"Waata seda," ütles Winterthõn, üht kahetsa jala pikust piiki oma käes hoides. "See juba lähets. Sul omal on rewolwer, ehk sellega küll midagi teha ei ole, sest kõige

juurema kalibriline rewolwer ei surmaks elutat mitte. Wõta see piik ja see parong (raske nuga, mida enamaste kõi maalilofed puusa peal kannawad), nendega suudab ja elutat wähegi enefest eemal hoida."

Arena pühiti puhtaks ja riputati meretaldalt toodud liiwaga üle.

Wael lord sõbra kätt jurudes, astus Greigh arenale. Parongi kõi ta pea kõrgusele arena seina sfese, et teda tarbetorral hõlpfaste kätte saada. Seal ta seisis nüüd wahpleti kätega sest arenat. Tugew kogu, laiad õlad ja päikesest pruuniks põlenud nägu — sirge, waimustaw! . . Rahwas märatjes.

Puur toodi arenale. Tiiger oli wiimase tipuni ärritatud. Kaks tundi oli teda weega ülewalatud ja tema küünesi harjade ja rohuga, millel tema meelest wastik hais oli, kratfitud. Seda oli Winterthõn teha lastnud, esitels, et aega wõita ja, teiseks, et küünest saadud haawad weretihwtitust ei toots. Pärismaalased olid tema kasku suure agarufega täitnud, sest nemand arwafid, et sellest walge mehe hing õndsaks pidi saama.

Tiiger aeti puurist wälja ja ta lähines lohutawa urifemifega Greighile.

"See ta pimedaks, John!" hüüdis Winterthõn, kes järsku hea mõtte peale oli tulnud.

Greigh haaras rewolwri; kaks pauku kõlastid üheteife järele ja kõrbetuningas oli pime. Nüüd ei olnud ta enam nõnda kardetaw kui ennemalt, kuid siiski weel kardetaw küllalt, sest nüüd lähines ta haifimise waral Greighile.

Greighi ligidale jõudes, tegi ta hüppe, kuid see oli liiga tugew, ja ta lendas üle Greighi pea. Kuid õnneks jõudis sel ajal Greigh temale piiki rindu torgata. Piik murdus; pool oia oli Greighi käes, kuna teine pool tiigri sfese jäi, kes nüüd walu käes wingerdas.

"Kui nad õiglasid tahawad olla," hüüdis Greigh Winterthõnile, "siis andku nad minule uus piik."

"Andke meile uus hambaork," pööras Winterthõn lähedalseiswa sõjamehe poole. See ulatas piigi ja peagi lähines Greigh sellega tiigri. Üks tõuge — ja peale mõne krampliku liigutuse jäi tiiger wagafels. Rahwas hõistas.

"Uus tiiger, rutu!" kaskas Suleimau orjasi.

Silmapiit joosti tema kasku täitma.

"Kra julgust kaota!" hüüdis Winterthõn "meie sureme, kuid nemand meiega ühes ja neid en rohlem kui meid!"

"Põmm! . . . Põmm! . . . Põmm! . . . Põmm! . . ."

"John," hõistas Winterthõn: "Teener on oma lubadust pidanud. Nad on siin! Kuue, kuidas neljatoollifed mürtfowad! Las Suleiman nuusutab wähe plussirohu suitful"

Greigh ei kuulnud midagi; tarretanud waatas ta tiigri furnuteka peale.

"Põmm! . . . Põmm! . . ."

Nüüd alles kuulis Greigh seda ja rõemuhelt loitis ta filmist. Ta astus arena pealt oma sõbra juure.

Suleimani olet oli muudetud:

"Ma tänan sind, mis sa minu rahwa heaks oled teinud, ja oled näitanud, et kõi õige on, mis sinust on räägitud. Tulge kõi minu paleesse pidule, kirjutame lepingu, teie wõite kõi tinalademeid maksuta tarwitada, mis teie minu maal lahe aasta jooksul olete leidnud!"

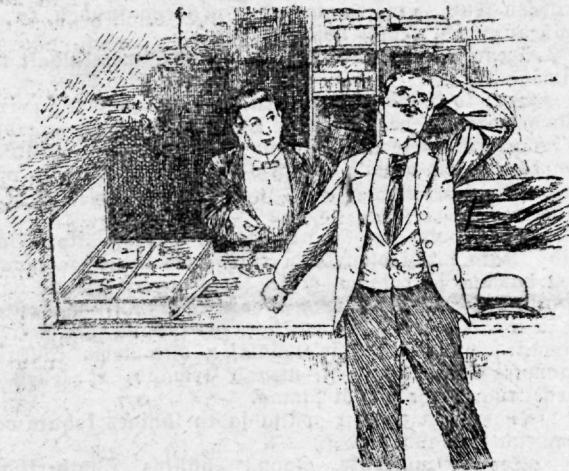
Rahwas, kes enne walgete wastu waenuit olnud, oli nüüd igamees walms rõemuga Greighi ja tema sõbra oma majas wastu wõtma.

Nende rõemuhõiskamise saatel sammuti sealt paleesse. Were poolt aga kofsid wahetpidamata paugud, seal mürtfusus Briti suurtükfipaati, kes wiimasel filmapiigul oma alamaid kaitsma oli jõudnud.

Silifemaid tellijaid palume lahkest wabandada, kui nad mõnest aasta algusel ilmunud numrist ilma on jäänud. Põhjusels on see, et meie tänawu ootamata rohkestest tellijaid juure woolas, nit et ka eratorralifelt rohlemal arwoul trükitud lehtedest kõigile ei jatkunud.

Õdige austufega „Meie Mats“ talitus.

Siline lahetus.

„Sääranis wõin ma teile, mu herra, neid uusi Amerika patent-pütsinõõpa soovitada. Pole dublemist vajagi. Näib lihtsalt vedruka, lõps, kinni.“

„Oh, ma ees! Mis jaoks ma minema nädal veel naist pidin võtma!“

Kultura pärlid Meie a ja u u d i s j u t t. Hommit. Maantee. Talumehed. Automobil. Kanadefari. Laitatus. Bastuhakkamine. Allaandmine. Lõbirääkimised. „Napju- raha.“ Wabadus. Maantee. Talumehed.

Ümberpöördult. R a a m a t u l a u p m e e s: „Wõin teile hea raamatu soovitada: „Kunst naist leida.“

D s t j a: „Oh, seda ei ole mul waja. Aga kas teil ei ole raamatut: „Kunst naistest lahti saada?“

Sõbra nõu. „Mis sa arwad, mis peatsin ma sellele oma uuele pubile nimets panema?“

„Pane temale nimets „Põgenemine.“

„Mits?“

„Sellepärast, et kõik tema eest põgenema panewad.“

Sea nõu. W ö ö d a m i n e j a: „Kas teil häbi ei ole! Tegew, terwe inimene ja palub armu! Kas teie oma lüsa ei mõista tarwitada?“

K e r i u s: „Teil on õigus, herra (temal kõnega kõrist kinni haarates). Raha wõi elu! . . .“

Kodune abinõu. „Lähem hambaarsti juure; mul on hirmus hambawalu!“

„Misjaoks hambaarsti juure! Mul walutasid ka eila hammad, aga minu naistele silitas ja musutas mind nii arm- faste, et walu warsti kadunud oli. Mispära ei peaks ka teie niisugust abinõu katsuma?“

„Siis wäl! Aga kas on praegu kodus teie naistele?“

Kaardimoori juures. „Rindlaste wõin teile öelda, et tänawu kihlatud saate. . .“

„Ah, see on enesestki mõistetaw, aga parem kuulutage mulle mehele saamist ette.“

Soogikaliif. „Mis sinu — see minu? Kas sa ei tea eht, kes seda ütles?“

„Muidugi see, kellel midagi ei olnud.“

Harjunud wiiski järele. Tuntud romanikirjanik sai eesti- meist lorda elus isaks.

Romani kirjutamist pooleli jättes, tõttab ta ämmale te- legrafeerima:

„Kämmetuunnitise waewlemise järele tõi Melanie katkitud ilmale; järg homme!“

175 miljoni õhku. „Kas teate, lugeja, kui palju iga aasta raha rubatana ära suitsetatakse? Teie arwate, tuhan- ded rublad? Ei, ja mitu lorda ei. Ei põletata mitte ai- nuli miljoni rublast, ei ka kümneid miljoni, waid sadan- deid. Siin on wiimase aasta statistika. Tema arwud kõ- nelewad pilkikumalt kui kõik sõnad. Wenemaal suitsetati 16 miljardi paberossi ja sigarit ära, arwamata veel piiburn- bacas ja o natopitud paberossi. Ühtki saadi selle pealt 35 miljoni rubla, mis 1/6 t. batakummi wäija teeb. 35 miljoni 5 kaswatades, saame 175 miljoni rubla, mis juutsuna õhku lasti.“

175 miljoni rubla aastas terwise ja kardinate rikku- misjeks! . . .

Rõemustas. R ä t t e p: „Mind on juba ära üllata- nud, penargu igapäew selle näituse wõla pärast teie juure illesse kolmandale korrale ronida.“

T ö ö t e l l i j a: „Ma wõin teile ütelda, et teid warsti rõemustan.“

R ä t t e p: „Millega?“

T ö ö t e l l i j a: „Eulewal nädalal kolm ma asumisele korrale.“

Wäikes linnas. „Kui jäät! Beauulitsjal wedeleb kär- wanud taks!“

„Ja seda imelikum, et selles uulitsas terwelt kolm worstipoodi on.“

Keusaadaw. „Kui igaw, huwitufeta näitemäng! Kõik tegelesed saawad lõpuks surma. . . Ütelge, kas teie ei tea, kes seal taga nii tormilikult kõsa plaksutab?“

„See on puusärtide magasin omanik.“

—or.

Wakkals. „Mis asi see weduri jooksma paneb?“

„Mis asi! Ets itka aur.“

„No seda sa waletad?“

„Kudas nii?“

„Muidugi! Kui see aur oleks, siis sõidaksid kõik wihufau- nad mööda linna ringi.“

—or.

Raua tagandatud raamat

„Abielu ajalugu“

on nüüd jälle piiratud, etsemplaride arwul saadawal.

Sind 80 kop.

Telemist palume uuendada. Ladu „Teadus“, Tallinnas.

Wakohane raamat

Wisu-sport

Wihijooks, kirijooks, kunstijooks, jäätant. 53 joonistusega.

Sind 40 kop.

Ladu „Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Tarwitamata jäänud lähemad kirjatööd häwitatakse ära, kui mõnigi tagasihisatamiseks juure lietatud ei ole. Ruumi- puudusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks liisatagu postmark eht postkaart ligi.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahteste tõhele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pisiretaks.

Дов. воез. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaakon. Wäljaandja S. Muni. W. Schiffer'i trükk, Tallinnas